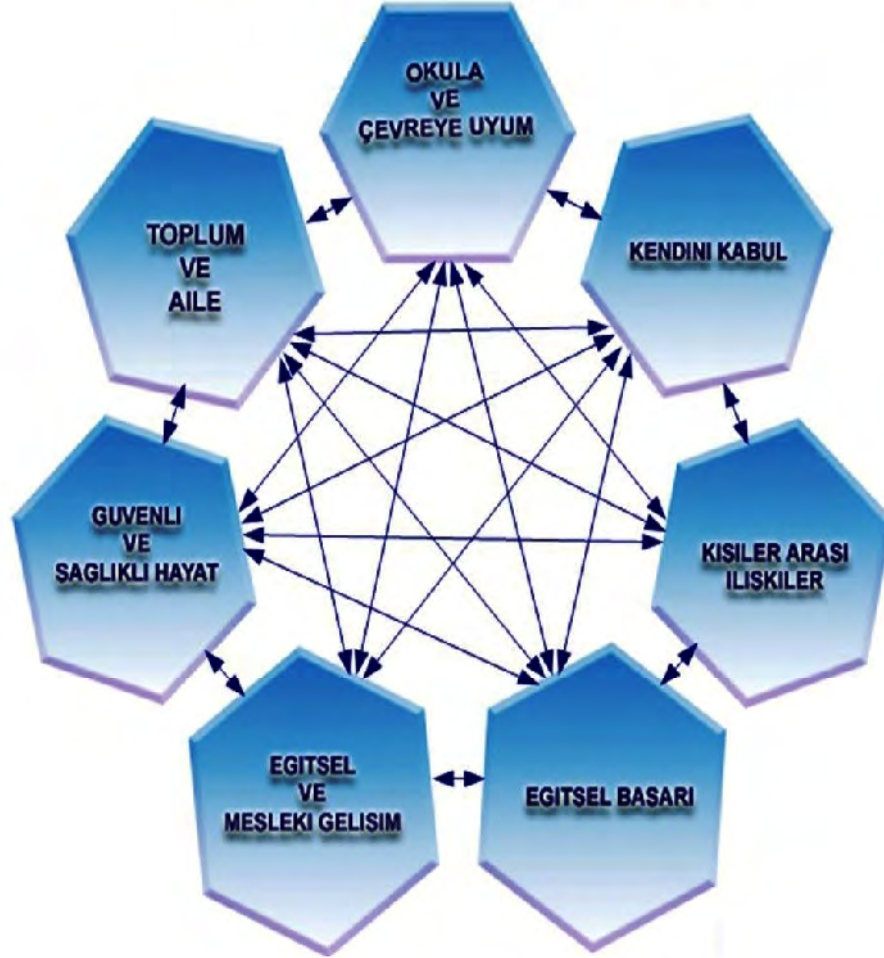

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖZEL EĞİTİM REHBERLİK VE DANIŞMA HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ORTAÖĞRETİM REHBERLİK VE YÖNLENDİRME DERSİ PROGRAMI

ANKARA, 2011

İÇİNDEKİLER

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ	3
OKULLARDA PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ ..	5
Hizmetler Modeli	6
Süreç Modeli	6
Görevler Modeli	6
Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları Modeli	6
PROGRAMIN GEREKÇELERİ	10
PROGRAMIN GENEL AMAÇLARI	12
PROGRAMIN VİZYONU	13
PROGRAMIN YAPISI	13
Okul Müdüründen Beklentiler	18
Okul Rehber Öğretmeninden Beklentiler	18
Sınıf Rehber Öğretmeninden Beklentiler	19
Veliden Beklentiler	20
PROGRAMIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME FORM ÖRNEKLERİ.....	24
TABLolar.....
TABLO 1 : “Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Programı” Yeterlik Alanlarına Göre Kazanımların Dağılımı.....	31
TABLO 2 : “Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Programı” Yeterlik Alanlarına Göre Kazanımlar ve Kazanımlara İlişkin Açıklamalar.....	36
TABLO 3 :Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Programı Kazanımlarının İşleniş Sırası Örneği.....	53
ETKİNLİK UYGULAMASINDA DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR.....	58
EKLER	59
EK 1 : Ortaöğretim Yeterlik Alanlarına Yönelik Örnek Etkinlikler.....	60
EK 2: İlköğretim Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı Yeterlik Alanlarına Göre Kazanımların Dağılımı	79
KAYNAKÇA	89

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ

Günümüzde eğitim kurumlarından bedensel, zihinsel ve psiko-sosyal yönden uyumlu, kendini ve içinde yaşadığı toplumu geliştiren bireyler yetiştirmesi beklenmektedir. Eğitim sürecinde her öğrencinin kendine özgü olduğu, bireysel farklılıklar gösterdiği kabul edilmekte ve öğrenci merkezli bir öğrenme ortamı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu bağlamda eğitim sistemi içindeki psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) hizmetlerinin, eğitim sürecinin önemli ve ayrılmaz bir boyutunu oluşturduğu kabul edilmektedir.

Bireylere kendini ve başkalarını anlama, yeteneklerini kullanma, fırsatları fark etme ve değerlendirme, sosyal ilişkilerini düzenleme ve karşılaştığı sorunlara çözüm bulma, yaşamını ve geleceğini planlama, özelliklerine uygun eğitim ve meslek alanlarına yönelme ve başarılı olma gibi yeterliklerin, eğitim öğretim kurumlarında sadece akademik faaliyetlerin bir ürünü olarak ortaya çıkması beklenmemeli, günümüzün sosyal ve ekonomik gereklerine uygun bir anlayışla, eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin sistematik olarak kurgulanması, organizasyonu ve yürütülmesi gerekmektedir.

Ülkemizde öğrencilere verilen psikolojik hizmetlerin adı başlangıçta sadece "Rehberlik" iken daha sonra "Rehberlik ve Psikolojik Danışma" ya da "Psikolojik Danışma ve Rehberlik" olarak anılmaya başlanmıştır (Doğan, 1997). Genel bir anlayış olarak rehberliğin, psikolojik danışmaya göre daha geniş bir kavramı ve uygulamaları ifade ettiği, ancak psikolojik danışma hizmetlerine gerektiği şekilde yer vermeyen rehberlik çalışmalarının eksik olacağı kabul edilmektedir. Rehberlik hizmetleri içinde yer alan psikolojik danışma, rehberlik hizmetlerinin özünü ve merkezini oluşturmaktadır (Kepçeoğlu, 1994). "Rehberlik" kavramı kullanıldığında, rehberliğin çeşitli uygulamalarının yanında, bunun içinde psikolojik danışma uygulamalarının da olduğunu ve psikolojik danışmanın, rehberlik hizmetlerinin ayrılmaz bir parçasını oluşturduğunu bilmek gerekir. Bu bakımdan son yıllarda sadece

“rehberlik” kavramı yerine “Psikolojik Danışma ve Rehberlik” ifadesini kullanmak tercih edilmektedir.

Psikolojik danışma ve rehberliğin anlamına ilişkin çeşitli tanımlar yapılmıştır. Yapılan tanımlar incelendiğinde, rehberliğin bireye dönük psikolojik bir yardım süreci olduğu, bu yardımın bilimsel ve profesyonel bir nitelik taşıdığı vurgulanmaktadır.

Güven (2006)’e göre PDR hizmetleri, bireyin kendini daha iyi tanıması, özelliklerinin farkında olması, kendisine açık olan fırsatları ve seçenekleri tanıması, kendisi için gerçekçi kararlar alabilmesi, potansiyellerini geliştirebilmesi, karşılaştığı engel ve sorunlara karşı uygun baş etme becerileri gösterebilmesi ve çevresine dengeli bir uyum yapabilmesi için yürütülen psikolojik yardım hizmetleri olarak tanımlanabilir.

Erkan (2003) da rehberliği bireylere çağdaş dünyanın ihtiyacı olan, mutlu ve üretken insanlar olabilmeleri için gerekli niteliklere ulaşmaları amacıyla, uzman kişilerce yapılan yardımları içeren bir süreç olarak tanımlamaktadır. Bu süreçte bireye yardım yapılırken amaç, bireye belli bir yol gösterip o yolu izlemesini istemek değil, çeşitli yolların avantajlı ve dezavantajlı yönlerini tartışıp kendisine uygun olanı seçebilmesinde ona yardımcı olmaktır (Doğan, 1997).

PDR hizmetleriyle erişilmek istenen nihai amacın, bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmek olduğu, alandaki birçok uzman ve yazar (Kuzgun,1988; Kepçeoğlu, 1994; Doğan, 1997; Özgüven, 1999; Yeşilyaprak 2003) tarafından belirtilmektedir. Bu kavramla, kişide var olan gizil güçlerin, yeteneklerin, kapasitenin ortaya konması, kullanılması ve geliştirilmesi kastedilir. Ancak bireyin kendini gerçekleştirmesi uzun bir süreç içinde, aşama aşama sağlanabilecek bir oluşumdur (Yeşilyaprak, 2003). Kendini gerçekleştirmekte olan bireylerin özellikleri göz önünde bulundurulursa, rehberliğin bu nihai amacına ulaşmak için yapması gereken çalışmalar daha iyi anlaşılacaktır. Kendini gerçekleştirmekte olan birey, daha yeterli bir kişiliğe sahiptir; daha verimlidir. Kim olduğunu

gerçekçi bir gözle algıladığı gibi kim olabileceği hakkında daha tutarlı bir görüşe, kendisi ve başkaları hakkında iyi düşüncelere sahiptir; insani değerlere saygı duyar; onları benimser ve geliştirir. Zamanını iyi kullanır; geçmişten çok geleceğe dönüktür. Kendine saygı duyar ve kendini olduğu gibi kabul eder; değişmeye ve yeni yaşantılara açıktır (Kepçeoğlu, 1994). PDR hizmetleri bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olurken yukarıda belirtilen özellikleri kazandırmaya yönelik çalışmalar yapmaktadır.

Bireyin hayatında başarılı ve mutlu olabilmesi için bazı niteliklere sahip olması gerektiğini, rehberliğin amacının da bireyin bu nitelikleri kazanmasına yardım etmek olduğunu belirten Erkan (2003), bu nitelikleri; verimli çalışma, sınav, zamanı iyi kullanabilme, etkili karar verme, problem çözme, etkili iletişim ve plan yapma becerileri, kendini tanıma ve kendini kabul, meslekleri tanıma, kendi yetenek, ilgi ve kişilik özellikleri ile öğrenme konuları ve meslekler arasında bağ kurabilme, öğrenme ve çalışmaya yönelik olumlu tutumlar, toplum hayatına uyum sağlayabilme ve katkıda bulunma için gerekli sorumluluk, başkalarına saygı ve yardımlaşma gibi değerler şeklinde sıralamaktadır.

PDR hizmetlerinin yukarıda belirtilen amaçlarını gerçekleştirmek için yürütülen tüm etkinliklerinde, bireye ve bireysel farklılıklara saygı, bireyin kendisi için seçme özgürlüğüne sahip olma hakkı, gönüllülük, gizlilik, ilgililerin iş birliği, hem bireye hem de topluma karşı sorumlu olma ve bilimsellik gibi temel ilkeler benimsenmektedir.

OKULLARDA PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ

Okullarda PDR hizmetlerinin başlangıcından bu yana, bu hizmetlerin nasıl ve hangi içerikte verileceği, psikolojik danışmanların rollerinin neler olacağı gibi konularda, bir başka deyişle okul PDR hizmetlerinin nasıl örgütleneceği konusunda çeşitli modeller uygulanmıştır. Bu modellerden başlıcaları aşağıda kısaca tanıtılmıştır (Erkan, 2004).

Hizmetler Modeli: 1920'li yıllarda ortaya çıkmıştır. Bu modelde psikolojik danışmanların etkinlikleri *oryantasyon, bireyi tanıma, bilgi verme, psikolojik danışma, yerleştirme* ve *izleme* biçiminde altı kategoride ele alınmıştır. Model, birinci derecede ortaöğretim yönelimli olması, rehberlik hizmetleriyle öğrenciye kazandırılacak davranışların değerlendirmeye uygun olmaması ve psikolojik danışmanların zamanlarını nasıl kullanmaları, hangi etkinliğe ne kadar zaman ayırmaları gerektiğinin belirsiz olması yönleriyle eleştirilmiştir.

Süreç Modeli: 1920'li yıllarda uygulanmaya başlanmıştır. Bu modelde psikolojik danışma hizmetinin klinik ve terapötik yönü vurgulanmış, psikolojik danışmanlar psikolojik danışma, müşavirlik ve koordinasyon rollerini üstlenmiştir. Süreç modelinin, hem ilk hem de ortaöğretimde uygulanabilir olması bir avantaj olarak görülebilir. Ancak hizmetler modeline yönelik eleştiriler bu model için de geçerlidir.

Görevler Modeli: Bu modelde psikolojik danışmanların görevleri basitçe listelenmiştir. Bu görevler fazla sayıdadır ve son görev genellikle "Zaman zaman kendisine verilen diğer görevleri yerine getirir." biçiminde ifade edilir. Bu durum da psikolojik danışmanların rollerinde bazen belirsizliklere neden olmuştur.

Yukarıdaki üç model de programdan ziyade psikolojik danışmanın pozisyonu üzerinde odaklanmıştır. Bunun sonucu olarak rehberlik hizmetleri eğitim sürecinin ana parçası olmaktan çok, eğitim faaliyetlerini destekleyen bir hizmet alanı olarak görülmüştür. Daha fazlası, yapısı açıkça tanımlanmış bir program olmadığı için psikolojik danışmanlara rehberlikle ilgisi olmayan bazı yönetsel görevler de yüklenmiştir.

Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları Modeli: PDR hizmetlerini meslek ya da program seçimi ve kriz durumlarına müdahale ile sınırlayan geleneksel modellere bir tepki olarak bu model kuramsal temelini gelişimsel rehberlik yaklaşımından almıştır. 1960'lı yıllarda ortaya çıkan bu yaklaşımda bireyin gelişimsel ihtiyaçları ön

plandadır ve rehberlik hizmetlerinin öğrencilerin içinde buldukları gelişim dönemlerinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olması gerektiği savunulur. Yaklaşımın ya da yaklaşımı temel alan programların ilkeleri aşağıdaki biçimde özetlenebilir (Akt. Erkan, 2004):

1. Bazı öğrencilerin problemlerinin daha yoğun olmasına, belirli ihtiyaçları ya da buldukları ortam gereği daha fazla ihtiyaç duymalarına karşın, PDR hizmetleri tüm öğrencilere yöneliktir.
2. Gelişimsel rehberlik yaklaşımı organize edilmiş ve planlı bir müfredatı gerektirir. Bu müfredat, okulu ve çevresini tanıma, kendini ve başkalarını tanıma, tutumları ve davranışları anlama, karar verme ve problem çözme, kişiler arası ilişki ve iletişim becerileri, okul başarısı becerileri, mesleki farkındalık, eğitimsel planlama ve toplumsal katılımı vb. kapsamaktadır.
3. Gelişimsel rehberlik, müfredatları farklı yaşlardaki öğrencilerin düzeylerine dayalı olarak ardışıklık özelliği gösterir ve esnek bir yapıya sahiptir. İhtiyaç ve imkânlar göre değişik düzenlemeler yapılabilir.
4. Gelişimsel rehberlik, okuldaki eğitimsel süreçler bütününe tamamlayıcı bir parçasıdır ve PDR programı akademik programlarla bağlantılı ve etkileşim hâindedir.
5. PDR programının geliştirilmesi, yürütülmesi ve değerlendirilmesinden birinci derecede okul rehber öğretmeni/psikolojik danışmanı sorumlu olsa da programdan beklenen verimin alınabilmesi için okuldaki tüm personelin katılımı ve iş birliği gerekir.
6. Gelişimsel rehberlik, öğrencilerin kişisel gelişimleri ve bireysel potansiyelleri üzerinde odaklaşmıştır. Ancak bu durum öğrencilerin akademik başarılarının dikkate alınmadığı anlamına gelmez. PDR programlarının eğitimsel bir temeli de vardır. PDR programlarının gerçekleştirilen her bir amacının eğitimsel bir temeli vardır ve bu amaçlar, öğrencilerin daha etkili ve verimli öğrenmelerine doğrudan katkıda bulunur.

7. PDR programıyla gerçekleştirilen amaçlar dışında psikolojik danışmanların bireysel olarak ilgilenmeleri gereken problemlili öğrenciler de söz konusudur. Psikolojik danışmanların kendi yetki ve sorumluluk sınırları içindeki vakalara müdahale edebilecek bilgi ve becerilerle donanımlı olması gerekir.

Gelişimsel rehberliğin uygulamalı yönünü, kapsamlı PDR programlarının oluşturduğu söylenebilir. Kapsamlı PDR programının unsurları “içerik”, “yapısal çerçeve, faaliyetler, zaman” ve “kaynaklar” dan oluşur. İçerik unsuru öğrencilerin programa katılımları sonucunda ulaşacakları yeterlikleri kapsar. İkinci unsur üç yapısal (tanım, gerekçe, sayıltılar) ve dört süreçsel ögeyi (rehberlik müfredatı, bireysel planlama, müdahale hizmetleri, sistem desteği) ve bunlara ayrılan süreleri içerir. Kaynak unsuru ise programın tam olarak uygulanabilmesi için gerekli insani, mali ve politik kaynakları içerir. Aşağıda PDR programlarının süreçsel öğeleri üzerinde durulmuştur (Akt. Erkan, 2004).

1. Bireysel Planlama: Öğrencilerin kişisel ve mesleki gelişimlerinin yanı sıra kendi öğrenimlerini de planlamaları ve yönetmelerine yardımcı olacak etkinlikleri içerir. Burada yer alan etkinlikler psikolojik danışman tarafından planlanır ve yönlendirilir. Bireysel planlama hizmetlerinin verilmesinde bireyi tanıma, bilgi verme, yerleştirme ve izleme stratejileri kullanılır.

2. Müdahale Hizmetleri: Bu hizmetler çerçevesinde öğrencilerin psikolojik danışma, müşavirlik, sevk ya da sadece bilgi vermeyi gerektiren acil sorunlarına ve ihtiyaçlarına yönelik etkinlikler sunulur.

3. Sistem Desteği: PDR programının oluşturulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesini sağlayacak yönetsel ve eğitsel etkinliklerden oluşur. Bu unsur profesyonel gelişim, personel ve çevreyle ilişkiler, öğretmenlere müşavirlik, danışma kurulları, topluma ulaşma, program yönetimi ve yürütülmesi, araştırma–geliştirme alanlarında yapılacak etkinlikleri içerir.

4. Rehberlik Müfredatı: Rehberlik müfredatının amacı, her düzeyden tüm öğrencilere, normal büyüme ve gelişim bilgisi sağlamak ve yaşam becerilerini kazanma ve kullanmalarına yardımcı olmaktır. Rehberlik müfredatının düzenlenmesi ve yürütülmesinden okul psikolojik danışmanları sorumlu olmakla birlikte, müfredatın başarılı bir şekilde uygulanması için okuldaki tüm birimlerin ve personelin iş birliği ve desteği gerekir. Rehberlik müfredatı öğrencilere sınıf ve grup etkinlikleri şeklinde sunulabilir. Sınıf etkinliklerini psikolojik danışman tek başına ya da öğretmenlerle birlikte gerçekleştirebilir veya sadece öğretmenlere yardımcı olabilir. Grup etkinlikleri ise öğrencilerin bazı ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla psikolojik danışmanın sınıf dışında gruplar oluşturarak yürüttüğü etkinliklerdir.

Her okul kendi özelliklerine ve öğrencilerinin ihtiyaçlarına göre hazırladığı okul PDR programı kapsamındaki etkinlik ve çalışmalarını yürütmekle görevlidir. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği (2001)'ne göre psikolojik danışmanı bulunmayan eğitim-öğretim kurumlarında da sınıf rehber öğretmenliğine ilişkin rehberlik hizmetlerinin okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu aracılığıyla RAM'larla iş birliği yapılarak yürütülmesi öngörülmektedir. İdeal olan, her okulda psikolojik danışman bulunması ve okulda PDR hizmetlerinin psikolojik danışmanların koordinatörlüğünde yürütülmesidir. Ancak okulda psikolojik danışmanın bulunmaması öğrencilere rehberlik hizmeti verilmeyeceği anlamına gelmez. Okul yönetiminin ve öğretmenlerin de rehberlik hizmetleri kapsamında yürütebileceği faaliyetler vardır. Diğer yandan psikolojik danışmanın okuldaki diğer çalışanlar ile iş birliği yapmadan tek başına bu hizmetleri yürütmeye çalışması sağlıklı bir yol değildir. PDR programının başarısı, okul yönetimi ve öğretmenlerin bu programı benimsemeleri, desteklemeleri ve uygulamalarına bağlıdır (Güven, 2006). Psikolojik danışman, okulda etkili bir rehberlik hizmeti sunabilmek için okul yönetiminin ve öğretmenlerin desteğini almak ve onları bu konuda cesaretlendirmek durumundadır. Özellikle öğrenciler hakkında çeşitli bilgilerin toplanması ve onlara

götürülecek hizmetlerin planlanmasında öğretmenler psikolojik danışman için başvuru kaynağı ve birer kanaldır (Güven, 1994).

PROGRAMIN GEREKÇELERİ

1. Türk Millî Eğitim Sisteminin Genel Amaçları incelendiğinde “öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirme, birlikte iş görme alışkanlığı kazandırma, hayata hazırlama kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlama, beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirme gibi” doğrudan rehberlik hizmetlerinin içeriğini ilgilendiren unsurlar taşıdığı görülmektedir. Bu program söz konusu amaçlara katkı sağlayıcı bir araç olarak görülebilir.

2. 11.09.2009 tarihli ve 151 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi’nde değişiklik yapılmasına, 07.06.2005 tarih ve 184 sayılı Kararı ile kabul edilen “tanıtım ve yönlendirme” dersinin kaldırılmasına ve söz konusu dersin kazanımlarının rehberlik programına entegre edilmesine karar verilmiştir.

3. 11.09.2009 tarihli 151 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararıyla Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi’nde değişiklik yapılmasına ve 2010-2011 Öğretim Yılından itibaren uygulanmak üzere rehberlik saatinin “rehberlik ve yönlendirme” dersi olarak kabulüne karar verilmiştir.

4. 02.08.2006 tarihli ve 329 sayılı Kurul Kararı ile uygulamaya konulan İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programının (1-12. Sınıflar) haftalık ders çizelgesinde yapılan değişiklikler doğrultusunda düzenlenmesi gereği ortaya çıkmıştır. İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programının 1-8. sınıflar düzeyinde “İlköğretim Sınıf Rehberlik Programı” şeklinde devam etmesi, ortaöğretim düzeyinde ise tanıtım ve yönlendirmeyi de içerecek şekilde “Ortaöğretim

Kurumları Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı” olarak yeniden düzenlenmesine gerek duyulmuştur. Ortaöğretimde alanlar, dallar ve seçmeli derslere yönelme ve alanlar ve dallar arası geçiş ile seçmeli derslerin yükseköğretim programları ve mesleklerle ilişkilendirilmesi, ortaöğretimden iş hayatına ve/veya yükseköğretime geçiş kazanımlarına da programda yer verilmiştir.

5. Kalkınma planları, millî eğitim şuraları ile hükûmet programlarında rehberlik hizmetlerinin etkinleştirilmesi, öğrenci ihtiyaçları ile özellikle de mesleki rehberlik hizmetlerinin iş gücü piyasasının ihtiyacına yönelik şekillenmesi gereği vurgulanmaktadır.

6. PDR hizmetlerinin iş gücü piyasasının daha etkili işlemlerini sağlayarak ekonomik etkinliği desteklemek gibi bir görevi de vardır. Bu bağlamda; okuldan istihdama geçiş sürecinde, arz-talebin uyumlaştırılmasında, iş gücü hareketliliğinin sağlanmasında, işsizliğin azaltılmasında, hayat boyu mesleki gelişim sürecinin geliştirilmesinde ve yerleştiği işte doyumun artırılmasında PDR hizmetlerinin etkilerinden söz edilebilir.

7. İş gücü piyasasının beklentilerinin değişmiş olması da programın gözden geçirilmesi gereğini doğurmuştur. Okullardan sadece temel iş becerilerinin geliştirilmesini bekleyen iş verenler artık ekip çalışması, etkili iletişim vb. becerileri de beklemektedir.

8. Hayat boyu öğrenme hedefleri ile PDR hizmetleri yakından ilişkili olup programın hayat boyu öğrenme hedeflerini de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulmuştur. Hayat boyu öğrenme kapsamında rehberlik hizmetlerinden beklentileri; okul öncesi eğitime katılım, dezavantajlı gruplara yönelik hizmetler, okulu bırakma oranlarının azaltılması, temel becerilerin kazandırılması, bireylerin mesleki değer, ilgi, yetenek, kişilik özellikleri, çevre koşulları vb. değerlendirilerek uygun seçeneklere yönlendirme ve deneysel öğrenme yaklaşımlarını destekleyerek derinlemesine öğrenmenin kolaylaştırılması aracılığı ile

eğitim sistemlerinin etkililiğini artırması, temel yurttaşlık becerileri ve öğrenmeyi öğrenme becerileri olarak ifadelendirebiliriz.

9. 2005–2006 Öğretim Yılında gerçekleştirilen ihtiyaç analizi sonuçları doğrultusunda ilköğretim ve ortaöğretim kurumları sınıf rehberlik programı hazırlanmış ve 2006-2007 Öğretim Yılında uygulamaya konulmuştur. Bir yıllık uygulama süresi sonunda 2007 yılı Haziran ayında farklı illerden gelen formatör rehber öğretmenlerle yapılan değerlendirme çalışması ile Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğüne uygulayıcılardan gelen geribildirimler dikkate alınmıştır.

10. Çağdaş eğitim sistemlerinde rehberlik hizmetlerinin sunulmasında temel yaklaşım olan gelişimsel rehberlik yaklaşımının örgütlenmiş ve planlı bir program gerektirmesi, bu programın öğrencilerin gelişimleri ile ilgili genel ve özel amaçlara sahip olması, müfredatın öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve fiziksel gelişimlerini temel olarak eğitimin insani boyutu ile öğrenme koşulları üzerinde yoğunlaşması gereği de (Erkan, 2004) programın gerekçelerinden biridir.

PROGRAMIN GENEL AMAÇLARI

“Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı”nı tamamlayan öğrencilerin;

1. Okula ve çevreye etkin olarak uyum sağlamaları,
2. Potansiyellerini tam olarak kullanıp eğitsel başarılarını artırmaları,
3. Kendilerini tanımaları, kabul etmeleri ve geliştirmeleri,
4. Başkalarını anlamaları, kabul etmeleri ve kişiler arası etkileşim becerilerini geliştirmeleri,
5. Topluma karşı olumlu anlayış ve tutum geliştirmeleri,
6. Hayatını güvenli ve sağlıklı sürdürmek için olumlu tutum ve davranışlar geliştirmeleri,
7. Eğitsel ve mesleki kararları için gerekli olgunluğa ulaşmaları amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN VİZYONU

“Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı”nın vizyonu; gelişen ve değişen dünyada kendini ve içinde bulunduğu durumu doğru algılayan, kendisi ve çevresiyle barışık, kişisel değerleri ile toplumsal beklentiler arasında bir denge kurabilen, yaşadığı toplumun sorumlu bir üyesi olan, karar verme, sorun çözme, kişiler arası ilişki ve iletişim becerilerine sahip, kapasite ve yeteneklerini en uygun biçimde geliştiren, potansiyelini tam olarak kullanan, başarıyı ve hayat boyu öğrenmeyi amaç edinmiş, araştıran, sorgulayan, üretken ve mutlu, kendini gerçekleştiren bireyler yetiştirilmesine katkı sağlamaktır.

PROGRAMIN YAPISI

Program hazırlanırken kişisel – sosyal, eğitsel ve mesleki rehberlik alanları temel alınmıştır.

Kişisel-sosyal rehberlik: Bireyin “kişisel-sosyal” gelişim ihtiyaçlarını karşılamak ve böylece onun kişisel gelişim ve uyumuna yardımcı olmak amacıyla yürütülen PDR hizmetleridir.

Eğitsel rehberlik: Bireyin öğrenmesini kolaylaştırmak, eğitsel başarısını artırmak, yetenek ve ilgilerine uygun bir eğitim dalı seçmesine katkı sağlamak, eğitim yaşamıyla ilgili karşılaştığı sorunlarının çözümüne yardımcı olmak, birey için uygun ve etkin bir öğrenme ortamı oluşturmak amacıyla yürütülen PDR hizmetleridir.

Mesleki rehberlik: Bireyin çeşitli meslekleri tanıması, kendi özelliklerine uygun meslekleri seçmesi, seçtiği mesleğe hazırlanması ve mesleki yönden gelişmesi amacıyla yürütülen PDR hizmetleridir (Kuzgun, 1988; Kepçeoğlu, 1994; Yeşilyaprak, 2003).

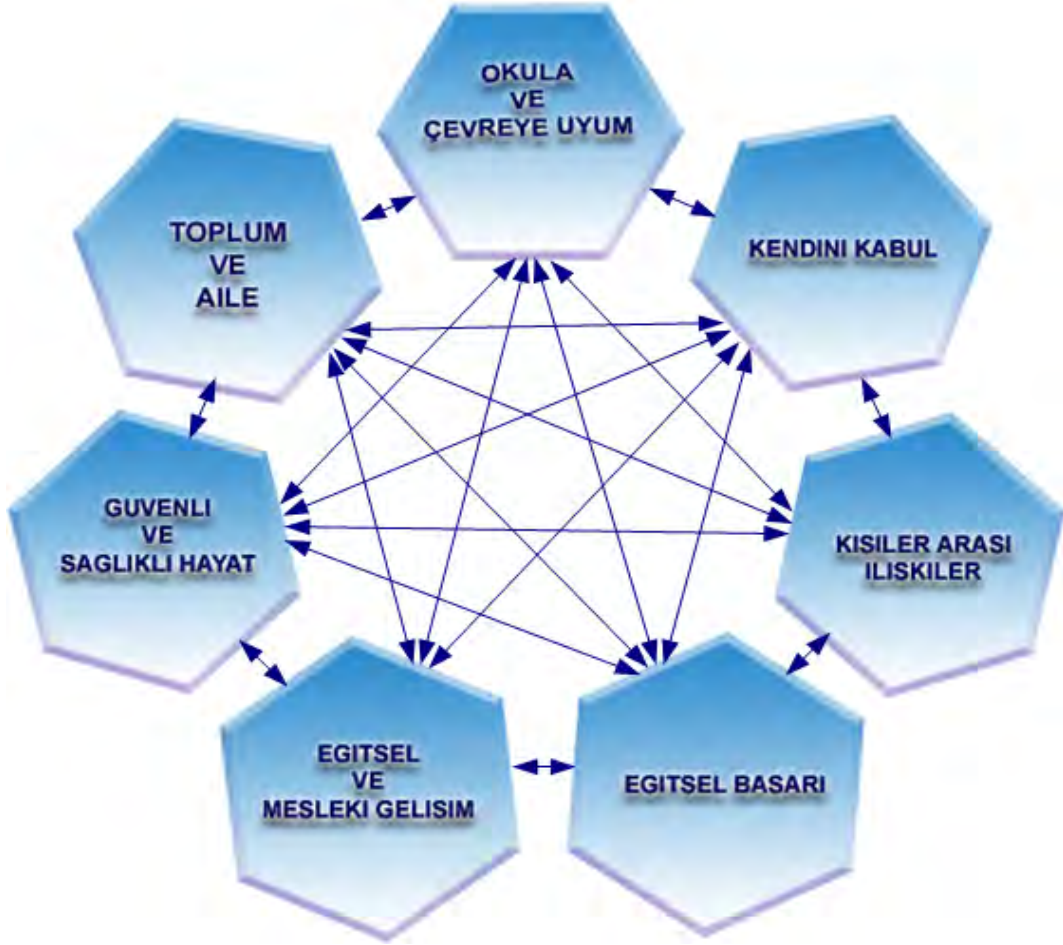
Rehberliğe ilişkin bu alanlar yaygın biçimde kullanılmakla birlikte, program içerisinde hazırlanan yeterlik alanları ve kazanımların birden çok alana uygun olması nedeniyle sınıflamalar yeterlik alanlarına göre yapılmıştır.

Programda yer alan ve yukarıdaki gelişim alanlarıyla ilgili 7 yeterlik alanı şöyledir:

1. Okula ve Çevreye Uyum
2. Eğitsel Başarı
3. Kendini Kabul
4. Kişilerarası İlişkiler
5. Aile ve Toplum
6. Güvenli ve Sağlıklı Hayat
7. Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Eğitsel, mesleki ve kişisel-sosyal alanlar nasıl birbiri ile ilişki içinde ve tam olarak birbirinden soyutlanamaz ise söz konusu yeterlik alanları da birbiri ile ilişkilidir ve birbirinden tam olarak soyutlanamaz. Bu ilişki aşağıda şematik olarak gösterilmiştir:

Yeterlik Alanları

Yeterlik alanları temel alınarak hazırlanan “Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı” kendi içerisinde esnek bir yapıya sahiptir. Öğrencilerin, içinde yaşanılan çevrenin ve okulun ihtiyaçlarına göre programda değişiklikler ve düzenlemeler yapılabilir. Düzenlemelerin öğrencilerin ihtiyaçları ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak yapılması önemlidir. Bu düzenlemeler, sınıf rehber öğretmenin önerisiyle okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmenin bulunmadığı okullarda ise rehberlik araştırma merkezlerinin onayıyla yapılmalı, programın ana çatısını bozacak nitelikte olmamalıdır. Okul rehber öğretmenleri ve rehberlik araştırma merkezleri yapılacak olan değişikliklerde alan bilgisi

gerektiren kazanımları göz önünde bulundurmalı, bu tarz kazanımların programa yerleştirilmesi durumunda ise kazanımlar, okul rehber öğretmenleri ya da rehberlik araştırma merkezinde çalışan rehber öğretmenler tarafından işlenmeli ya da konu ile ilgili uzmanlar çağrılmalıdır.

Program hazırlanırken programın yapısına ilişkin aşağıdaki hususlar da göz önünde bulundurulmuştur:

1) Program “Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programı”nın bir parçasıdır. Sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik ve yönlendirme dersinde uygulaması için hazırlanmıştır.

2) Program, diğer programlar ile bağlantılı ve etkileşim hâlinde olup diğer programların bütünüleyici bir parçasıdır. Matematik, Türkçe, fizik vb. derslerin programlarından farklı bir yapıya sahip olmakla birlikte, bunlardan tamamen bağımsız değildir. Programda yer alan kazanımlar diğer derslerde yer alan psikolojik danışma ve rehberlik kazanımları ile diğer ara disiplin kazanımları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

3) Program her yeterlik alanına yönelik etkinlikleri içermektedir. Etkinliklerde öğrenciyi aktif bir katılımcı ve sorunları araştırmacı bir birey hâline getiren, öğrenci merkezli yaklaşım temel olarak alınmıştır. Etkinlik örnekleri yer almaktadır.

4) Programda yer alan kazanımların hazırlanmasında öğrencilerin gelişimsel özellikleri dikkate alınmıştır.

5) Programda kazanımların listesi işleniş sırasına göre verilmiştir. Kazanımların işleniş sırasında öğrencilerin öncelikli ihtiyaçları, belirli gün ve haftalar, okulda düzenlenen sosyal etkinlikler dikkate alınarak, değişiklikler okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmenin bulunmadığı durumlarda da RAM’ın görüşü alınarak yapılabilir.

6) Kazanımların değerlendirilmesinin süreç ağırlıklı olması öngörülmüştür.

7) Ortaöğretimde 30 hafta dışında kalan 6 hafta, okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri çerçeve programında yer alan (rehberliğe ilişkin ölçme aracı uygulamaları, meslek gezileri, ders seçimi vb.) çalışmalar için ayrılmıştır. Bu saatler okul ve sınıf rehber öğretmenlerinin iş birliği ile düzenlenecektir.

8) Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan kılavuz kitapta yer alan etkinlikler "örnek etkinlik" niteliğindedir. Gerekli görüldüğü takdirde sınıf rehber öğretmeni ve okul rehber öğretmeni iş birliğinde kazanımı gerçekleştirilecek farklı etkinlikler uygulanabilir. Farklı lise türlerindeki öğrencilerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak etkinliklerde gerekli düzenlemeler yapılabilir.

9) Programda yer alacak etkinlikler, sınıf rehber öğretmenleri tarafından uygulanacaktır. Bazı kazanımlara yönelik uygulamalar özel bilgi ve deneyim gerektirdiği için okul rehber öğretmeni tarafından uygulanacaktır. Rehber öğretmeni olmayan okullar için uzmanlık gerektiren kazanımların yerine rehberlik ve araştırma merkezleri tarafından öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda gerekli destek sağlanacaktır.

Okul Müdüründen Beklentiler

Okul müdürü okuldaki diğer tüm etkinliklerde olduğu gibi psikolojik danışma ve rehberlik etkinliklerinin yürütülmesinde de lider konumundadır.

Bu amaçla okul müdürlerinden;

- Programın sağlıklı yürütülebilmesi için uygun çalışma ortamlarını hazırlaması, gerekli materyalleri temin etmesi,
- Programın yürütülmesi için sınıf rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni, veliler arasında eş güdüm sağlaması,
- Programın uygulanmasından kaynaklanabilecek sorunları tespit ederek bunların düzeltilmesi için okul rehberlik ve psikolojik danışma servisi, öğretmenler ve müdür yardımcıları ile eş güdümlü bir şekilde çalışması,
- Rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle iş birliği yaparak okuldaki öğretmenleri her sınıfa sınıf rehber öğretmeni olarak görevlendirmesi, zorunlu olmadıkça sınıf rehber öğretmenlerini sınıftaki öğrencilerin mezuniyetine kadar değiştirmemesi ve sınıf rehber öğretmenlerini bir zorunluluk bulunmadıkça yönetim işlerinde görevlendirmemesi,
- Rehber öğretmenin uygulaması beklenen etkinlikleri uygulayabilmesi amacıyla sınıfların rehberlik ve yönlendirme dersinin haftalık ders çizelgesinde farklı saatlere yerleştirmesi,
- Rehber öğretmeni bulunmayan okullarda, rehberlik ve araştırma merkezleri ile eş güdüm sağlaması

beklenir.

Okul Rehber Öğretmeninden Beklentiler

Programın başarıyla uygulanabilmesi için okul rehber öğretmenlerinin programın içeriğini anlayarak sınıf rehber öğretmenlerine gerekli desteği sağlaması ve programın uygulanmasına ilişkin geri bildirimleri değerlendirerek önlemler alması gerekmektedir.

Bu amaçla rehber öğretmenlerden;

- Programın yürütülmesi sürecinde sınıf rehber öğretmenlerine müşavirlik etmesi, gerekli kaynak, materyal ve ölçme araçlarını sağlaması,
- Program içerisinde okul rehber öğretmenlerinin işlemesi gerektiği belirtilen kazanımlara yönelik etkinlikleri bizzat gerçekleştirmesi,
- Gerektiğinde sınıf rehber öğretmenleri ile program değerlendirmesini yaparak eksiklikleri belirlemesi ve gerekli görülen önlemleri sınıf rehber öğretmeni ve okul müdürünün iş birliği ile alması,
- Velileri program konusunda bilgilendirmesi ve programla eş güdümlü olarak veli eğitimine yönelik programlar hazırlaması,
- Programda okulun koşul ve ihtiyaçlarına göre gerekli düzenlemeleri yapması,
- Okul PDR programını hazırlaması ve program geliştirmeye ilişkin diğer işleri, okuldaki diğer paydaşların da katkıları ile yerine getirmesi

beklenir.

Sınıf Rehber Öğretmenlerinden Beklentiler

Programın başarılı biçimde yürütülebilmesi için sınıf rehber öğretmenleri tarafından programın temel yapısının ve amaçlarının anlaşılabilmiş olması, esnek, ılımlı ve kararlı tutumların sınıf ortamına taşınması gerekmektedir.

Bu doğrultuda sınıf rehber öğretmenlerinden;

- Programda yer alan konulara yönelik araştırma yapması ve sınıf uygulamalarına hazırlıklı katılması,
- Okul rehber öğretmeni ile eş güdümlü çalışması ve gerekli durumlarda okul rehberlik servisinden yardım alması,
- Programı bir ders olarak algılamaktan çok, yaşantı sağlamaya, tutum, değer ve beceri kazandırmaya yönelik bir süreç olarak düşünmesi,
- Öğrencilerin kendilerini rahatça ifade edebilecekleri sınıf ortamını oluşturması, onları etkinliklere katılmaya teşvik etmesi, birbirleriyle karşılaştıran eleştirel davranış ve ifadelerden kaçınması, yargılayıcı

olmayan tutum ve davranışlar sergilemesi, öğrencilere, kazandırılmak istenen becerilere uygun model olması,

- Kazandırılmak istenen becerileri rehberlik ve yönlendirme saati dışında da takip etmesi, gerektiğinde öğrencilere pekiştireçler vermesi,
- Öğretmenler ve veliler ile iş birliği yaparak öğrencilerin gelişimini takip etmesi,
- Velilerin program sürecine katılması için gerekli çalışmaları düzenlemesi

beklenir.

Veliden Beklentiler

Programda yer alan kazanımların kazandırılma sürecinde okul aile iş birliği kaçınılmazdır. Bu sebeple kazanımlara yönelik yaşantıların aile ortamında da sağlanması, takibinin yapılması ve aile desteği, programın etkililiğini artırmak için gereklidir.

Bu amaçla velilerden;

- Öğrencilere kazandırılması istenen beceriler konusunda model olması,
- Okul ile iş birliği yaparak öğrencinin takibi ve değerlendirilmesinde sınıf ve okul rehber öğretmenine destek sağlaması,
- Okulda düzenlenen velilere yönelik çalışmalara katılması

beklenir.

PROGRAMIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Program çerçevesinde ulaşılmaması hedeflenen kazanımların değerlendirilmesinde öğrencilere herhangi bir not verilmesi söz konusu değildir. Programın ölçme ve değerlendirme yaklaşımının temel özellikleri aşağıda özetlenmiştir:

1) Program çerçevesinde yapılacak ölçme ve değerlendirme daha çok duyuşsal niteliktedir.

Psikolojik özellikler genellikle iki boyutta ölçülür. İlk boyutta başarı ve yetenek yer almaktadır. Bu özelliklerin ölçülmesinde daha objektif göstergeler vardır. Örneğin, bir matematik sorusunun doğru cevabının bulunması gibi. İkinci boyutta ise tutum, ilgi ve kişilik özellikleri yer almaktadır. Bu özelliklerin ölçülmesinde objektif göstergelerin bulunma olasılığı daha sınırlıdır. Örneğin, sigaraya karşı olumsuz tutumun birçok derecesi olması gibi. Sigaraya karşı olumsuz tutumun doğru cevap olması ve doğruluk derecesinin bulunması gibi bir durumdan söz etmek zordur. Sınıf içi rehberlik saati uygulamalarında öğrencilerin duyuşsal özellikleri ağırlıklı olarak ölçülmektedir. Bu ölçümler yukarıda bahsedilen ikinci boyutta yer almaktadır. Öğretmen sınıf rehberlik programı çerçevesinde yapacağı değerlendirmelerde bunu dikkate alır.

Aşağıda tanıtılan farklı ölçme araç ve yöntemlerinin kullanılması önerilmektedir.

Etkinlik Öz-Değerlendirme Formları: Etkinlik örnekleri incelendiğinde birçok etkinliğin içeriğinde kazanıma yönelik varsayımsal bir durum öğrenciye sunularak öğrenciden o durum karşısında ne yapacağını belirtmesi istenmektedir. Öğrencilerin bu sorulara verdikleri cevaplar değerlendirme için veri niteliğindedir. Form-A örnek olarak verilmiştir.

Öz Değerlendirme Formları: Amaç ya da ilgili alt kazanımlara ilişkin etkinlikler yapıldıktan sonra öğrencilerin bu becerileri hayatlarına ne derecede aktardıklarını ya da uygulayıcıların öğrenciler üzerinde sağladıkları gelişimi görmek için uygun gördükleri belirli aralıklarda öz değerlendirme formları uygulanır. Öz değerlendirme formlarında, “öğrencilerin becerileri yaşamlarına ne derecede aktardıklarına, öğrendiklerini uygulamaya değer bulup bulmadıklarına” ilişkin sorular yer alır. Bu sorular aracılığı ile öğrencilerin beklediğimiz davranışları ne derecede uyguladıklarını ya da uygulamaya değer bulduklarını gözleriz. Form -B öz değerlendirme formlarına örnek olarak verilmiştir.

Diğer Ölçme Araçları: Yukarıda verilenlerin dışında, hazırlanması, uygulanması ve puanlanması uzmanlık gerektiren yetenek, ilgi, tutum, kişilik, zekâ vb. ölçekler de program değerlendirmesinde kullanılır. Ancak bu ölçme araçları bu alanda eğitim almış okul rehber öğretmeni ya da rehberlik ve araştırma merkezi uzmanları tarafından kullanılır. Ayrıca yeterlilik alanları ve kazanımlar dikkate alınarak ihtiyaç analiz formları ve gözlem formları da düzenlenebilir.

2) Program çerçevesinde kazandırılmak istenen bazı yeterliklere ulaşıp ulaşılmadığının gözlenmesi zaman alabilir.

Rehberlik hizmetlerinin doğası gereği, bireylere kazandırılmak istenen yeterliklerin kısa, orta ve uzun vadede gerçekleşmesi söz konusudur (Erkan, 2004).

Kısa vadeli hedeflere yönelik değerlendirme, gerçekleştirilen her etkinliğin hemen ardından yapılır. Bu amaçla öz değerlendirme, etkinlik değerlendirme formları vb. araçlar kullanılır.

Orta vadeli hedeflere yönelik değerlendirme, program bitiminde ya da okulun son döneminde gerçekleştirilir. Bu türden değerlendirmeler yapmak için öğretim yılı başında uygulanan ihtiyaç analizi formlarının tekrarlanması, dönemlik gözlem formlarının uygulanması yoluna gidilebileceği gibi okul bazındaki birtakım gözlemlere ve okul kayıtlarına da bakılır. Örneğin; başarı ve disiplin durumlarının bir önceki yıl ile karşılaştırılması gibi.

Uzun vadeli hedeflere yönelik değerlendirme, mezuniyet sonrası dönemlere kadar uzanır. Bu değerlendirmelere temel oluşturacak veriler; testler, görüşmeler, gözlem kayıtları, ilgi envanterleri, tutum ölçekleri, öğrencilerin bir üst öğretim kurumundaki kayıtları vb.dir.

3) Toplanan bilgiler sağlıklı biçimde saklanmalı ve gizlilik gerektiren bilgiler korunmalıdır.

Rehberlik hizmetleri kapsamında yukarıda sıralanan ölçme araç ve yöntemleri kullanıldığı gibi, başka araçlar ve veri toplama yöntemleri de kullanılmaktadır. Bunlar; okul rehberlik servisinin kullandığı veri toplama araçları (problem tarama listeleri, başarısızlık nedenleri anketi, otobiyografiler vb.) ve sınıf rehber öğretmenin kullandığı diğer yöntemlerdir (öğrenciler ya da velilerle yapılan görüşmeler, aile/veli/öğrenci ziyaretleri vb.). Sınıf rehber öğretmenin yapacağı gözlemler, öğrencinin yaşadığı ortamlara ziyaretler, aile/veli ziyaretleri ve kullanacağı araçlardan (öz değerlendirme formları, gözlem formları, ihtiyaç analizleri, problem tarama listeleri ve okul rehberlik servisi aracılığı ile uygulanan birçok araç) elde edeceği bilgileri incelemesi gereklidir. Sınıf rehber öğretmenlerinin bu incelemelerde, “öğrencilerin özel yaşamını etkileyeceği düşünülen, öğrencinin ruh sağlığının korunması açısından önemli olan, paylaşılması durumunda bireye zarar vereceği düşünülen bilgileri” okul rehber öğretmeni ile iş birliği içerisinde dikkate alması ve gizliliğini sağlaması gerekir.

4) Program çerçevesinde kullanılacak tüm ölçme araç ve yöntemlerinin seçilmesinde ve kullanılmasında okul rehber öğretmenin müşavirliğinden yararlanılmalıdır.

Ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin bazıları sadece uzman kişilerce gerçekleştirilmelidir. Bunların dışında kalan diğer ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanımında da okul rehber öğretmeni ya da RAM ile iş birliği sağlanması yararlı olacaktır

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME FORMU ÖRNEKLERİ

FORM A

9. SINIF 11.ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: İLETİŞİM ENGELLERİ

Sınıf: 9.sınıf

Yeterlik Alanı: Kişiler Arası İlişkiler

Kazanım:Kurduğu iletişimleri, iletişim engelleri açısından değerlendirir

Kazanım Nu: 30

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-Gereç: Form 1 (Bazı İletişim Engelleri)

Form 2 (İletişimi Engelleyen İfade Örnekleri)

Kaynak: Erkan (2006)

SÜREÇ

1. Form 1 (Bazı İletişim Engelleri) tahtaya asılır, öğrencilere iletişim engelleri hakkında kısaca bilgi verilir ve formdaki iletişim engelleri okunur.

2. Form 2 (İletişimi Engelleyen İfade Örnekleri) öğrencilere verilir ve kendilerinin de iletişimi engelleyen farklı ifadeler ekleyebilecekleri belirtilir. Her ifadenin karşısına hangi iletişim engelini temsil ettiğini yazmaları istenir.

3. Öğrenciler cevaplarını paylaştıktan sonra aşağıdakine benzer sorular sorularak grup etkileşimi başlatılır:

- Çevrenizdeki kişilere karşı bu tür ifadeleri kullanıyor musunuz?
- Hangi durumlarda kullanıyorsunuz?
- Sizce ne hissediyorlardır?
- Size karşı bu tür ifadeler kullanıldı mı?
- O zaman neler hissettiniz?

4. Öğrencilere ailesi, arkadaşları, öğretmenleri, sokaktaki herhangi bir insanla kurduğu iletişimlerini, iletişim engelleri açısından değerlendirmeleri istenir.

5. İnsanlarla kurulan iletişim, iletişim engelleri açısından değerlendirilerek etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM 1

BAZI İLETİŞİM ENGELLERİ

YARGILAMA, ELEŞTİRME, SUÇLAMA

YORUMLAMA, ANALİZ ETME

SINAMA, SORGULAMA, GEÇİŞTİRME

EMİR VERME, YÖNLENDİRME, AKIL VERME

AD TAKMA, ALAY ETME

UYARMA, GÖZDAĞI VERME

AHLAK DERSİ VERME, NUTUK ÇEKME

(*Kişilerarası ilişkilerde bazı davranışlar ve iletişimi olumlu etkileyebilecek ifadeler de sürekli ya da zamansız kullanıldığında iletişimi engelleyebilir. Örneğin, önerilerde bulunma, sürekli övme, her zaman aynı düşüncede olma ve olumlu değerlendirme yapma).

FORM 2

İLETİŞİMİ ENGELLEYEN İFADE ÖRNEKLERİ

- “Yakınmayı bırak ödevini yap.”
- “Kesinlikle doğru yolda ilerliyorsun, böyle devam et.”
- “Sen güçlü birisin, bir şekilde halledersin.”
- “Ben senin yerinde olsam oraya gitmezdim.”
- “Sen çok sabit fikirli bir insansın.”
- “ Böyle devam edersen olacaktan ben sorumlu değilim.”
- “Hadi bakalım Süpermen görelim seni.”
- “Neden bu kadar geç geldin ?”
- “Bana kalırsa sen bunu çok iyi öğrenmemişsin.”
- “Böyle bir tutumla sen hiçbir sonuca ulaşamazsın.”
- “Eğer sınıfı geçmek istiyorsan kendine gelip ders çalışmalısın.”
- “Artık değişmelisin.”
- “Sen ne yaptın kim bilir?”
- “Arkadaşını bekletmen hiç hoş değil, geç kalmasan iyi edersin.”
- “Gelmek için bu kadar direnmenin nedeni ne?”
- “Zamanla bunlar da geçer.”
- “Derslerine tek başına çalışmalısın.”
- “Koca bir çocuk gibi davranıyorsun.”
- “Bence seni rahatsız eden şey....”
- “Sen bunu da aşarsın, neleri halletmedin ki.”

ETKİNLİK SONRASI ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

İLETİŞİM ENGELLERİ ETKİNLİĞİ İÇİN

Sınıf :

Tarih
.../ .../ 20...

Sizden, bugün sınıfta gerçekleştirdiğimiz etkinlikte öğrendiklerinizi düşünmeniz ve daha sonra aşağıda verilen ifadeleri okuyarak katılıyorsanız “Evet”, kısmen katılıyorsanız “Kısmen”, katılmıyorsanız “Hayır” seçeneğinin altına (X) işareti koymanız beklenmektedir. Bu form üzerine adınızı yazmak zorunda değilsiniz.

	İfade	Evet	Kısmen	Hayır
1	Kişiler arası ilişkilerde, iletişim engellerine dikkat etmek önemlidir .			
2	İletişim engellerine dikkat ettiğimde karşımdaki kişiyi daha doğru anlıyorum.			
3	İletişim engellerine dikkat ettiğimde kendimi daha doğru ifade edebiliyorum.			
4	İletişim engellerine dikkat ettiğimde daha sağlıklı iletişim kurabiliyorum.			
5	İletişim engellerine dikkat edilmediğinde karşılıklı olarak insanlar birbirine karşı kırıncı olabilmekteler.			
6	İletişim kurduğum kişi beni yargıladığında, suçladığında, alay ettiğinde, ad taktığında kendimi kötü hissediyorum.			
7	İletişim kurduğum kişi beni yargıladığında, suçladığında, alay ettiğinde, ad taktığında onunla iletişimimi sonlandırmak istiyorum.			

ÖĞRENCİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Etkinlik Adı : Tarih
 Sınıf :/...../.....
 Cinsiyet :

Dolduracağınız bu formun amacı; sınıfta uygulanan etkinliğe ilişkin duygu ve düşüncelerinizi anlamaktır. Bu formun derslerdeki başarınız ya da sınıf geçme durumunuz ile herhangi bir ilgisi yoktur. Forma isminizi yazmak zorunda değilsiniz. Sizden, duygu ve düşüncelerinizi samimi olarak bu forma yansıtmanız beklenmektedir. Aşağıdaki listede okuduğunuz her bir ifadeye katılıyorsanız “Evet”, kısmen katılıyorsanız “Kısmen”, katılmıyorsanız “Hayır” seçeneğinin altına (X) işareti koyunuz.

Teşekkürler

		Evet	Kısmen	Hayır
1	Etkinliğin amacını anladım.			
2	Etkinlik uygulanırken arkadaşlarımla söz hakkına saygılı davrandım.			
3	Etkinlik uygulanırken arkadaşlarımla duygu ve düşüncelerime saygılı davrandım.			
4	Etkinlik sürecine, duygu ve düşüncelerimi belirterek katkıda buldum.			
5	Etkinlik sürecine, günlük hayatımdan örnekler vererek katkıda buldum.			
6	Etkinlik sonunda yapılan tartışmalara katkıda buldum.			
7	Etkinlikte işlediklerimizin hayatımızdaki yerini anladım.			
8	Etkinlikte öğrendiklerimi günlük hayatımda kullanmayı düşünüyorum.			
9	Benzer etkinlikler yaşamak isterim.			

Etkinliğe katılımımla ilgili diğer görüşlerim:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Birbiriyle ilişkili, beceri, kavram ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği özgün bir yapıdır.

9. SINIF

Kazanımlara ve etkinliklere ilişkin öğretmene yardımcı olacak ve yol gösterecek ifadelerdir.

YETERLİK ALANI: KENDİNİ KABUL

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. Değerlerini fark eder.2. Ergenlik dönemindeki bedensel ve duygusal değişimlerle baş etme yollarını kullanır.	<p>2. kazanıma ilişkin etkinliğin gerçekleştirilmesinde kazanıma ilişkin, ergenlik dönemindeki bedensel ve duygusal değişimlerle baş edemeyen öğrenciler için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p>

Öğrencinin öğrenme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla edinmesi beklenen bilgi, beceri ve tutumlardır.

TABLO 1
“ORTAÖĞRETİM REHBERLİK VE YÖNLENDİRME PROGRAMI” YETERLİK ALANLARINA GÖRE
KAZANIMLARIN DAĞILIMI

NU	YETERLİK ALANLARI	SINIF
OKULA VE ÇEVREYE UYUM		
1.	Okulda, yönetmeliklerin kendisini ilgilendiren bölümleri hakkında bilgi edinir.	9
2.	Okul ve çevresindeki eğitsel ve sosyal imkânlardan yararlanır.	9
3.	Okula ilişkin olumlu tutum sergiler.	9
EĞİTSEL BAŞARI		
4.	Başarı ve başarısızlığa neden olan etmenleri belirler.	9
5.	Ders çalışma alışkanlıklarını verimlilik açısından değerlendirir.	9
6.	Verimli ders çalışma tekniklerini açıklar.	9
7.	Sınav kaygısının akademik başarıya etkisini açıklar.	9
8.	Eğitsel alanlardaki güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirir.	9
9.	Geleceğe ilişkin amaçlarını açıklar.	10
10.	Grup çalışmalarında iş birliğinin önemini ve gerekliliğini açıklar.	10
11.	Grup çalışmalarına etkili biçimde katılır.	10
12.	Verdiği kararları etkili karar verme basamakları açısından değerlendirir.	10
13.	Etkili karar verme unsurlarını kararlarında kullanır.	10
14.	Yükseköğretim kurumlarına geçiş için akademik başarısını artırıcı çalışma planı yapar.	11
15.	Geleceğe ilişkin amaçlarını toplumun sosyal ve ekonomik kaynaklarını da dikkate alarak belirler.	11
16.	Yükseköğretim kurumlarına geçiş için akademik başarısını artırıcı çalışma planının etkililiğini değerlendirir.	11
17.	Yükseköğretim kurumlarına geçiş ile ilgili bilgi edinir.	11
18.	Geleceğe yönelik belirlediği amaçların ulaşılabilirliğini değerlendirir.	11
19.	Sınava ilişkin duygularını sınav performansına etkileri açısından değerlendirir.	12
20.	Sınav kaygısıyla başa çıkma yollarını kullanır.	12

KENDİNİ KABUL

21.	Değerlerini fark eder.	9
22.	Ergenlik dönemindeki bedensel ve duygusal değişimlerle baş etme yollarını kullanır.	9
23.	Başkalarının kendisi ile ilgili görüşlerinin bireyin kendini algılama biçimini nasıl etkilediğini fark eder.	10
24.	Bireyin kendini algılama biçiminin davranışlarını nasıl etkilediğini fark eder.	10
25.	Değerlerinin hayatı üzerindeki etkilerini açıklar.	10
26.	Hobilerin insan hayatındaki önemini belirtir.	11
27.	Kültürel birikimin kişiliğine ve kariyerine katkılarını belirtir.	12

KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

28.	Kişiler arası iletişimi, unsurları ve türleri açısından analiz eder.	9
29.	Kurduğu iletişimleri, etkili iletişimde dikkate alınacak unsurlar açısından değerlendirir.	9
30.	Kurduğu iletişimleri, iletişim engelleri açısından değerlendirir.	9
31.	Öfkenin yarattığı fiziksel, duygusal ve düşünsel etkileri açıklar.	9
32.	Öfke ile baş etmede kullandığı yöntemleri yarattığı etkileri açısından değerlendirir.	9
33.	Öfkeyle baş etmede yapıcı yollar kullanır.	9
34.	Etkili çatışma çözme basamaklarını açıklar.	9
35.	Günlük hayatında kullandığı çatışma çözme basamaklarını etkililiği açısından değerlendirir.	9
36.	Akran baskısıyla baş eder.	9
37.	Yaşıtlarının ya da kendinin karşılaşılabileceği kişisel-sosyal ve eğitsel sorunların farkında olur.	10
38.	Eğitsel ve kişisel-sosyal sorunlarla karşılaştığında yardım alabileceği birimlere başvurur.	10
39.	Fiziksel, sözel ve duygusal şiddetle karşılaştığında nereden yardım alabileceğini belirtir.	10
40.	Fiziksel, sözel ve duygusal tacizle karşılaştığında nereden yardım alabileceğini belirtir.	10
41.	Kişisel değerlerine, inançlarına ve tutumlarına uygun olmayan isteklere iletişim becerilerini kullanarak karşı koyar.	10
42.	Başkalarının başarılarını ve olumlu davranışlarını takdir eder.	10
43.	Karşı cins ile sağlıklı arkadaşlık ilişkileri geliştirmenin önemini kavrar.	10
44.	Etkili çatışma çözme basamaklarını kullanır.	10
45.	Kişiler arası ilişkilerde esnek ve hoşgörülü olur.	10
46.	Günlük hayatında kullandığı sorun çözme yollarını etkililiği açısından değerlendirir.	11

47.	Etkili sorun çözme basamaklarını kullanır.	11
48.	Sevginin insan hayatındaki önemini belirtir.	11
49.	İnsanları olduğu gibi kabul eder.	12
50.	İnsanların özel hayatına saygı gösterir.	12
AİLE VE TOPLUM		
51.	Kitle iletişim araçlarının kişisel ve toplumsal değerler üzerindeki etkisini fark eder.	10
52.	Kişisel özgürlükler ile toplumsal yaşamı düzenleyen kurallar arasında bağlantı kurar.	11
53.	Toplumsal hayatı düzenleyen kurallara uygun davranır.	11
54.	Sahip olduğu haklarını belirtir.	11
55.	Kitle iletişim araçlarında sunulan mesaj ve modellerin bireysel ve toplumsal değerlere uygunluğunu analiz eder.	11
56.	Kendi davranışlarını doğa ve çevreyi korumaya karşı duyarlılık açılarından değerlendirir.	11
57.	Toplum için yapılan gönüllü çalışmalara katılır.	11
58.	Toplumsal sorunlarla ilgili çözüm üretir.	12
59.	İyi bir vatandaşın özelliklerine göre kendi özelliklerini değerlendirir.	12
60.	Eş seçiminin önemini ve eş seçiminde dikkate alınacak unsurları açıklar.	12
61.	Aile yaşamında değişen kadın erkek rollerini fark eder.	12
GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT		
62.	Sağlıklı hayat için gerekli alışkanlıkları edinir.	9
63.	Kendini zararlı alışkanlıklardan korur.	10
64.	Acil durumlarda nasıl davranacağını açıklar.	10
65.	Akran desteği ile yetişkin yardımı gerektiren durumları ayırt eder.	10
66.	Stresin nedenlerini ve belirtilerini açıklar.	11
67.	Stres durumlarında kullandığı tepkileri etkililiği açısından değerlendirir.	11
68.	Stresle başa çıkmada uygun yöntemler kullanır.	11
69.	Toplum ve dünyayı ilgilendiren ortak sağlık sorunlarını belirtir.	11
70.	Toplum ve dünyayı ilgilendiren ortak sağlık sorunlarından korunma yollarını ifade eder.	11

EĞİTSEL VE MESLEKİ GELİŞİM

71.	Eğitsel ve mesleki planlama dosyası düzenler.	9
72.	Okulda seçebileceği dersler hakkında bilgi toplar.	9
73.	Ders seçimine etki eden faktörleri sıralar.	9
74.	Kendini tanımanın ders seçimindeki önemini fark eder.	9
75.	Seçebileceği dersler ile meslekler arasındaki ilişkiyi açıklar.	9
76.	Seçeceği mesleğin hayatını nasıl etkileyeceğini açıklar.	9
77.	Mesleki değerleri, ilgileri, yetenekleri ve kişilik özellikleri ile seçebileceği dersler arasında ilişki kurar.	9
78.	Eğitsel ve mesleki planlama dosyasından yararlanarak, mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısını göz önünde bulundurarak geçiş yapabileceği okulları değerlendirir.	9
79.	Ders seçiminde kendini ve içinde bulunduğu koşulları gerçekçi bir biçimde değerlendirir.	9
80.	Eğitsel ve mesleki planlama dosyasından yararlanarak mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısına uygun ders seçimi yapar.	9
81.	İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği kişilik özellikleri ile ilgili bilgi edinir.	10
82.	İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitim hakkında bilgi edinir.	10
83.	Mesleki değerlerin meslek seçimindeki rolünü açıklar.	10
84.	Meslekleri tanıtan kaynaklar hakkında bilgi edinir.	10
85.	Ön yargıların meslek seçimine etkilerini değerlendirir.	10
86.	Mesleki doyum ile mesleki değer, ilgi, yetenek ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi fark eder.	10
87.	Seçtiği derslerin dışında kalan diğer derslerle ilgili yükseköğretim programları hakkında bilgi edinir.	10
88.	Meslekleri tanıtan kaynaklardan yararlanarak geleceğe yönelik hedeflerini değerlendirir.	10
89.	Mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısını göz önünde bulundurarak seçtiği/seçeceği derslerin uygunluğunu değerlendirir.	10
90.	Önemi artan ve azalan meslekler hakkında bilgi edinir.	11
91.	Kısa ve uzun dönemde mesleki hedeflerini belirler.	11
92.	Üretkenliğin toplum açısından önemini fark eder.	11
93.	Ekonomik ve toplumsal ihtiyaçların meslek seçimine etkilerini açıklar.	11
94.	Yükseköğretim programları ve koşulları hakkında bilgi edinir.	11

95.	Mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısına göre yükseköğretim programını seçmenin önemini fark eder.	11
96.	Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslar hakkında bilgi edinir.	11
97.	Staj yapabileceği yerleri belirler.	11
98.	Seçtiği/seçeceği derslerin hayatını nasıl etkilediğini/etkileyeceğini sorgular.	11
99.	Mesleki amaçlara ulaşmada çeşitli yükseköğretim programının koşullarına göre seçtiği/seçeceği derslerin uygunluğunu değerlendirir.	11
100.	Ortaöğretim süresince aldığı eğitimin hedeflediği mesleğe katkısını değerlendirir.	12
101.	Yükseköğretim programlarını ve koşullarını değerlendirir.	12
102.	Bulunduğu çevredeki meslekleri değerlendirir.	12
103.	Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kursları değerlendirir.	12
104.	Ortaöğretim sonrasında kendisine uygun olacak iş imkânlarını belirler.	12
105.	Yöneleceği iş ya da mesleğin iş piyasası, çalışma alanı ve koşullarıyla ilgili bilgi edinir.	12
106.	İş veya eğitim başvurusu için öz geçmiş yazar.	12
107.	İş görüşmesinde dikkat edilecek hususları açıklar.	12
108.	İş deneyiminin işe yerleşmede ve iş başarısındaki önemini açıklar.	12
109.	Çalışan ve işverenlerin temel hak ve sorumlulukları hakkında bilgi edinir.	12
110.	İş ve meslek yaşamında etik değerlerin önemini fark eder.	12
111.	Kendi kişilik özelliklerini iş bulma, sürdürme ve geliştirme açısından değerlendirir.	12
112.	Kişisel çabası ile edinebileceği bilgi, beceri ve birikimlerin başarılı bir iş yaşamı için gereğini açıklar.	12
113.	Meslek hayatında hayat boyu öğrenmenin önemini açıklar.	12
114.	Yükseköğretimde yararlanabileceği burslar ve yurtlar konusunda bilgi edinir.	12
115.	Yurt içi ve yurt dışı eğitim olanakları ve başvuru koşullarına ilişkin bilgi edinir.	12
116.	Uluslararası iş piyasasında geçerliği olan meslekler hakkında bilgi edinir.	12
117.	Yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini kişisel, sosyal, akademik ve mesleki açılardan kendisine uygunluğuna göre değerlendirir.	12
118.	Mesleki gelişiminde kitle iletişim araçlarından yararlanmanın önemini açıklar.	12
119.	“Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası”ndan yararlanarak yükseköğretim programı seçer.	12
120.	Mesleki değer, ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ve akademik başarısına uygun yöneleceği yükseköğretim programını belirler.	12

TABLO 2

“ORTAÖĞRETİM REHBERLİK VE YÖNLENDİRME PROGRAMI” YETERLİK ALANLARINA GÖRE KAZANIMLAR VE KAZANIMLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

9.SINIF

9. SINIF

YETERLİK ALANI: OKULA VE ÇEVREYE UYUM

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">Okulda, yönetmeliklerin kendisini ilgilendiren bölümleri hakkında bilgi edinir.Okul ve çevresindeki eğitsel ve sosyal imkânlardan yararlanır.Okula ilişkin olumlu tutum sergiler.	<ol style="list-style-type: none">kazanıma ilişkin, okulla ilgili olumlu tutum sergilemeyen öğrenci için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.

YETERLİK ALANI: EĞİTSEL BAŞARI

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">Başarı ve başarısızlığa neden olan etmenleri belirler.Ders çalışma alışkanlıklarını verimlilik açısından değerlendirir.Verimli ders çalışma tekniklerini açıklar.Sınav kaygısının akademik başarıya etkisini açıklar.Eğitsel alanlardaki güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirir.	<ol style="list-style-type: none">kazanıma ilişkin yoğun sınav kaygısı yaşadığı gözlenen öğrenci, okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.

YETERLİK ALANI: KENDİNİ KABUL

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">Değerlerini fark eder.Ergenlik dönemindeki bedensel ve duygusal değişimlerle baş etme yollarını kullanır.	<ol style="list-style-type: none">kazanımda toplumsal değerler üzerinde durulacaktır.kazanıma ilişkin etkinliğin gerçekleştirilmesinde kazanıma ilişkin ergenlik dönemindeki bedensel ve duygusal değişimlerle baş edemeyen öğrenciler için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.

YETERLİK ALANI: KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. Kişiler arası iletişimi, unsurları ve türleri açısından analiz eder.2. Kurduğu iletişimleri etkili iletişimde dikkate alınacak unsurlar açısından değerlendirir.3. Kurduğu iletişimleri, iletişim engelleri açısından değerlendirir.4. Öfkenin yarattığı fiziksel, duygusal ve düşünsel etkileri açıklar.5. Öfke ile baş etmede kullandığı yöntemleri yarattığı etkileri açısından değerlendirir.6. Öfke ile baş etmede yapıcı yollar kullanır.7. Etkili çatışma çözme basamaklarını açıklar.8. Günlük hayatında kullandığı çatışma çözme basamaklarını etkililiği açısından değerlendirir.9. Akran baskısıyla baş eder.	<p>4, 5, 6, 7, 8 ve 9. kazanımlara ilişkin etkinlikler okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa uzmanlık gerektiren kazanımların yerine rehberlik ve araştırma merkezleri tarafından öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda gerekli destek sağlanacaktır.</p> <p>4, 5 ve 6. kazanımlara ilişkin öfkesiyle baş etmede yoğun sorun yaşayan öğrenciler için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p> <p>7 ve 8. kazanıma ilişkin yoğun çatışma yaşayıp bunları etkili biçimde çözemeyen öğrenci için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p> <p>9. kazanıma ilişkin akran baskısıyla başa çıkmada yoğun sorun yaşayan öğrenci için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p>

YETERLİK ALANI: GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
1. Sağlıklı hayat için gerekli alışkanlıkları edinir.	

YETERLİK ALANI: EĞİTSEL VE MESLEKİ GELİŞİM

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">Eğitsel ve mesleki planlama dosyası düzenler.Okulda seçebileceği dersler hakkında bilgi toplar.Ders seçimine etki eden faktörleri sıralar.Kendini tanımanın ders seçimindeki önemini fark eder.Seçebileceği dersler ile meslekler arasındaki ilişkiyi açıklar.Seçeceği mesleğin geleceğini nasıl etkileyeceğini açıklar.Mesleki değerleri, ilgileri, yetenekleri ve kişilik özellikleri ile seçeceği dersler arasında ilişki kurar.Eğitsel ve mesleki planlama dosyasından yararlanarak, ilgi, yetenek, mesleki değer ve akademik başarısını göz önünde bulundurarak geçiş hakkı olan okulları değerlendirir.Ders seçiminde kendini ve içinde bulunduğu koşulları gerçekçi bir biçimde değerlendirir.Eğitsel ve mesleki planlama dosyasından yararlanarak ilgi, yetenek, mesleki değer ve akademik başarısına uygun ders seçimi yapar.	<p>1, 8 ve 10. kazanıma ilişkin yapılacak etkinlikte “eğitsel ve mesleki planlama dosyası”, öğrencinin ürün dosyasından seçilmiş örnekler, öğrenciye uygulanan ölçme araçları sonuçları, öğrencinin aldığı ödül, derece ve sertifikalar, öğrencinin öz geçmişi, yaptığı stajlar, çalıştığı tam-yarı zamanlı işler ve gönüllü çalışmalarla ilgili belgelerden oluşmaktadır.</p> <p>2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10. kazanıma ilişkin okulun kaynaklarına göre üniversite gezileri, meslek elemanlarının okula davet edilmesi, meslek tanıtım panosu vb. etkinliklerle öğrenciye destek hizmetleri sunulabilir.</p>

10.SINIF

10. SINIF

YETERLİK ALANI: EĞİTSEL BAŞARI

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. Geleceğe ilişkin amaçlarını açıklar.2. Grup çalışmalarında iş birliğinin önemini ve gerekliliğini açıklar.3. Grup çalışmalarına etkili biçimde katılır.4. Verdiği kararları etkili karar verme basamakları açısından değerlendirir.5. Etkili karar verme unsurlarını kararlarında kullanır.	<p>4 ve 5. kazanımlar işlenirken etkili karar vermede yoğun sorun yaşayan öğrenciler belirlenirse okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p> <p>4. kazanım işlenirken öğrencilerin ders seçimine ilişkin kararlarını da değerlendirmeleri sağlanmalı, öğrencilere bu konu ile ilgili olarak okul rehberlik ve psikolojik danışma servisi tarafından destek hizmetleri sunulmalıdır.</p>

YETERLİK ALANI: KENDİNİ KABUL

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. Başkalarının kendisi ile ilgili görüşlerinin bireyin kendini algılama biçimini nasıl etkilediğini fark eder.2. Bireyin kendini algılama biçiminin davranışlarını nasıl etkilediğini fark eder.3. Değerlerinin hayatı üzerindeki etkilerini açıklar.	

YETERLİK ALANI: KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">Yaşıtlarının ya da kendinin karşılaşılabileceği kişisel-sosyal ve eğitsel sorunların farkında olur.Eğitsel ve kişisel-sosyal sorunlarla karşılaştığında yardım alabileceği birimlere başvurur.Fiziksel, sözel ve duygusal şiddetle karşılaştığında nereden yardım alabileceğini belirtir.Fiziksel, sözel ve duygusal tacizle karşılaştığında nereden yardım alabileceğini belirtir.Kişisel değerlerine, inançlarına ve tutumlarına uygun olmayan isteklere iletişim becerilerini kullanarak karşı koyar.Başkalarının başarılarını ve olumlu davranışlarını takdir eder.Karşı cins ile sağlıklı arkadaşlık ilişkileri geliştirmenin önemini kavrar.Etkili çatışma çözme basamaklarını kullanır.Kişiler arası ilişkilerde esnek ve hoşgörülü olur.	<p>3, 4 ve 8. kazanımlara ilişkin etkinlikler için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa uzmanlık gerektiren kazanımların yerine rehberlik ve araştırma merkezleri tarafından öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda gerekli destek sağlanacaktır.</p> <p>3, 4 ve 8. kazanım işlenirken yoğun çatışma ve istismar yaşadığı tespit edilen öğrencilere yönelik okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p>

YETERLİK ALANI: AİLE VE TOPLUM

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">Kitle iletişim araçlarının kişisel ve toplumsal değerler üzerindeki etkisini fark eder.	

YETERLİK ALANI: GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. Kendini zararlı alışkanlıklardan korur.2. Acil durumlarda nasıl davranacağını açıklar.3. Akran desteği ile yetişkin yardımı gerektiren durumları ayırt eder.	<p>2. kazanıma ilişkin geçmişte acil bir durum yaşamış ve etkileri hâlâ devam eden öğrenci tespit edilirse okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p>

YETERLİK ALANI: EĞİTSEL VE MESLEKİ GELİŞİM

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. İlgili duyduğu mesleklerin gerektirdiği kişilik özellikleri ile ilgili bilgi edinir.2. İlgili duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitim hakkında bilgi edinir.3. Mesleki değerlerin meslek seçimindeki rolünü açıklar.4. Meslekleri tanıtan kaynaklar hakkında bilgi edinir.5. Ön yargıların meslek seçimine etkilerini değerlendirir.6. Mesleki doyum ile mesleki değer, ilgi, yetenek ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi fark eder.7. Seçtiği derslerin dışında kalan diğer derslerle ilgili yükseköğretim programları hakkında bilgi edinir.8. Meslekleri tanıtan kaynaklardan yararlanarak geleceğe yönelik hedeflerini değerlendirir.9. Mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısını göz önünde bulundurarak seçtiği/seçeceği derslerin uygunluğunu değerlendirir.	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9. kazanımlara ilişkin öğrencilere ders seçiminde yardımcı olmak üzere okul rehberlik ve psikolojik danışma servisi tarafından destek hizmetleri sunulur.</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9. kazanımlara ilişkin okulun kaynaklarına göre üniversite gezileri, meslek elemanlarının okula davet edilmesi, meslek tanıtım panosu vb. etkinliklerle öğrenciye destek hizmetleri sunulabilir.</p>

11.SINIF

11. SINIF

YETERLİK ALANI: EĞİTSEL BAŞARI

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. Yükseköğretim kurumlarına geçiş için akademik başarısını artırıcı çalışma planı yapar.2. Geleceğe ilişkin amaçlarını toplumun sosyal ve ekonomik kaynaklarını dikkate alarak belirler.3. Yükseköğretim kurumlarına geçiş için akademik başarısını artırıcı çalışma planının etkililiğini değerlendirir.4. Yükseköğretim kurumlarına geçiş ile ilgili bilgi edinir.5. Geleceğe yönelik belirlediği amaçların ulaşılabilirliğini değerlendirir.	<p>1 ve 3. kazanıma ilişkin öğrencilere çalışma planı yapmada yardımcı olmak üzere okul rehberlik ve psikolojik danışma servisi tarafından destek hizmetleri sunulur.</p>

YETERLİK ALANI: KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. Günlük hayatında kullandığı sorun çözme yollarını etkililiği açısından değerlendirir.2. Etkili sorun çözme basamaklarını kullanır.3. Sevginin insan hayatındaki önemini belirtir.	<p>1 ve 2. kazanıma ilişkin etkinlikler için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa uzmanlık gerektiren kazanımların yerine rehberlik ve araştırma merkezleri tarafından öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda gerekli destek sağlanacaktır.</p> <p>1 ve 2. kazanımda sorun çözme yollarını etkili kullanamayan öğrenci için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p>

YETERLİK ALANI: AİLE VE TOPLUM

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. Kişisel özgürlükler ile toplumsal yaşamı düzenleyen kurallar arasında bağlantı kurar.2. Toplumsal hayatı düzenleyen kurallara uygun davranır.3. Sahip olduğu haklarını belirtir.4. Kitle iletişim araçlarında sunulan mesaj ve modellerin bireysel ve toplumsal değerlere uygunluğunu analiz eder.5. Kendi davranışlarını, doğayı ve çevreyi korumaya karşı duyarlılık açılarından değerlendirir.6. Toplum için yapılan gönüllü çalışmalara katılır.	<p>6. kazanıma ilişkin öğrencinin kendisinin de gönüllü çalışmalar düzenleyebileceği vurgulanmalıdır.</p>

YETERLİK ALANI: GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. Stresin nedenlerini ve belirtilerini açıklar.2. Stres durumlarında kullandığı tepkileri etkililiği açısından değerlendirir.3. Stresle başa çıkmada uygun yöntemler kullanır.4. Toplumu ve dünyayı ilgilendiren ortak sağlık sorunlarını belirtir.5. Toplumu ve dünyayı ilgilendiren ortak sağlık sorunlarından korunma yollarını ifade eder.	<p>1, 2 ve 3. kazanıma ilişkin etkinlikler için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa uzmanlık gerektiren kazanımların yerine rehberlik ve araştırma merkezleri tarafından öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda gerekli destek sağlanacaktır.</p> <p>3. kazanıma ilişkin stresle başa çıkmada uygun yöntemler kullanamayan ve uygun tepkiler veremeyen öğrenci için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile iş birliği yapılarak öğrenciye destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p>

YETERLİK ALANI: EĞİTSEL VE MESLEKİ GELİŞİM

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. Önemi artan ve azalan meslekler hakkında bilgi edinir.2. Kısa ve uzun dönemde mesleki hedeflerini belirler.3. Üretkenliğin toplum açısından önemini fark eder.4. Ekonomik ve toplumsal ihtiyaçların meslek seçimine etkilerini açıklar.5. Yükseköğretim programları ve koşulları hakkında bilgi edinir.6. Mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısına göre yükseköğretim programını seçmenin önemini fark eder.7. Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslar hakkında bilgi edinir.8. Staj yapabileceği yerleri belirler.9. Seçtiği/seçeceği derslerin hayatını nasıl etkilediğini/etkileyeceğini sorgular.10. Mesleki amaçlara ulaşmada çeşitli yükseköğretim programının koşullarına göre seçtiği/seçeceği derslerin uygunluğunu değerlendirir.	<ol style="list-style-type: none">7. kazanıma ilişkin ortaöğretim sonrasında yükseköğretime devam etmek istemeyen öğrencilere yönelik olarak iş ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslar hakkında bilgi verilecektir.8. kazanım meslek liseleri için staj yapabileceği yerler, genel ortaöğretim öğrencileri için hedeflediği meslek alanına yönelik kısa süreli iş deneyimi kazanabileceği yerleri belirlemek olarak değerlendirilmelidir.10. kazanıma ilişkin okulun kaynaklarına göre üniversite gezileri, meslek elemanlarının okula davet edilmesi, meslek tanıtım panosu vb. etkinliklerle öğrenciye destek hizmetleri sunulabilir.

12.SINIF

12.SINIF

YETERLİK ALANI: EĞİTSEL BAŞARI

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">Sınava ilişkin duygularını sınav performansına etkileri açısından değerlendirir.Sınav kaygısıyla başa çıkma yollarını kullanır.	1 ve 2. kazanıma ilişkin etkinlikler için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa uzmanlık gerektiren kazanımların yerine rehberlik ve araştırma merkezleri tarafından öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda gerekli destek sağlanacaktır.

YETERLİK ALANI: KENDİNİ KABUL

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">Kültürel birikimin kişiliğine ve kariyerine katkılarını belirtir.	

YETERLİK ALANI: KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">İnsanları olduğu gibi kabul eder.İnsanların özel hayatına saygı gösterir.	

YETERLİK ALANI: AİLE VE TOPLUM

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">Toplumsal sorunlarla ilgili çözüm üretir.İyi bir vatandaşın özelliklerine göre kendi özelliklerini değerlendirir.Eş seçiminin önemini ve eş seçiminde dikkate alınacak unsurları açıklar.Aile yaşamında değişen kadın erkek rollerini fark eder.	

YETERLİK ALANI: EĞİTSEL VE MESLEKİ GELİŞİM

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none">1. Ortaöğretim süresince aldığı eğitimin, hedeflediği mesleğe katkısını değerlendirir.2. Yükseköğretim programlarını ve koşullarını değerlendirir.3. Bulunduğu çevredeki meslekleri değerlendirir.4. Ortaöğretim sonrasında iş ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kursları değerlendirir.5. Ortaöğretim sonrasında kendisine uygun olacak iş imkânlarını belirler.6. Yöneleceği iş ya da mesleğin iş piyasası, çalışma alanı ve koşullarıyla ilgili bilgi edinir.7. İş veya eğitim başvurusu için öz geçmiş yazar.8. İş görüşmesinde dikkat edilecek hususları açıklar.9. İş deneyiminin işe yerleşmede ve iş başarısındaki önemini açıklar.10. Çalışan ve işverenlerin temel hak ve sorumlulukları hakkında bilgi edinir.11. İş ve meslek yaşamında etik değerlerin önemini fark eder.12. Kendi kişilik özelliklerini iş bulma, sürdürme ve geliştirme açısından değerlendirir.13. Kişisel çabası ile edinebileceği bilgi, beceri ve birikimlerin başarılı bir iş yaşamı için gereğini açıklar.14. Meslek hayatında hayat boyu öğrenmenin önemini açıklar.15. Yükseköğretimde yararlanabileceği burslar ve yurtlar konusunda bilgi edinir.16. Yurt içi ve yurt dışı eğitim olanakları ve başvuru koşullarına ilişkin bilgi edinir.17. Uluslararası iş piyasasında geçerliği olan meslekler hakkında bilgi edinir.	<p>1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 21.</p> <p>kazanıma ilişkin okulun kaynaklarına göre üniversite gezileri kurum ve kuruluşlara gezi, meslek elemanlarının okula davet edilmesi, meslek tanıtım panosu vb. etkinliklerle öğrenciye destek hizmetler sunulabilir.</p> <p>4. kazanıma ilişkin ortaöğretim sonrasında yükseköğretime devam etmeyen öğrencilere yönelik olarak iş ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslar hakkında bilgi verilecektir.</p> <p>20. kazanım için yapılacak etkinlikte öğrencilerin “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası”ndan yararlanması sağlanmalıdır.</p>

18.Yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini kişisel, sosyal, akademik ve mesleki açılardan kendisine uygunluğuna göre değerlendirir.
19.Mesleki gelişiminde kitle iletişim araçlarından yararlanmanın önemini açıklar.
20.“Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası”ndan yararlanarak yükseköğretim programı seçer.
21.Mesleki değer, ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ve akademik başarısına uygun yöneleceği yükseköğretim programını belirler.

TABLO 3

ORTAÖĞRETİM REHBERLİK VE YÖNLENDİRME

PROGRAMI KAZANIMLARININ

İŞLENİŞ SIRASI ÖRNEĞİ

9. SINIF KAZANIMLARININ İŞLENİŞ SIRASI

HAFTA	NU	KAZANIMLAR
1	71	Eğitsel ve mesleki planlama dosyası düzenler.
2	1	Okulda, yönetmeliklerin kendisini ilgilendiren bölümleri hakkında bilgi edinir.
3	4	Başarı ve başarısızlığa neden olan etmenleri belirler.
4	5	Ders çalışma alışkanlıklarını verimlilik açısından değerlendirir.
5	6	Verimli ders çalışma tekniklerini açıklar.
6	22	Ergenlik dönemindeki bedensel ve duygusal değişimlerle baş etme yollarını kullanır.
7	62	Sağlıklı hayat için gerekli alışkanlıkları edinir.
8	2	Okul ve çevresindeki eğitsel ve sosyal imkânlardan yararlanır.
9	28	Kişiler arası iletişimi, unsurları ve türleri açısından analiz eder.
10	29	Kurduğu iletişimleri, etkili iletişimde dikkate alınacak unsurlar açısından değerlendirir.
11	30	Kurduğu iletişimleri, iletişim engelleri açısından değerlendirir.
12	7	Sınav kaygısının akademik başarıya etkisini açıklar.
13	3	Okula ilişkin olumlu tutum sergiler.
14	8	Eğitsel alanlardaki güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirir.
15	31	*Öfkenin yarattığı fiziksel, duygusal ve düşünsel etkileri açıklar.
16	32	*Öfke ile baş etmede kullandığı yöntemleri yarattığı etkileri açısından değerlendirir.
17	33	*Öfke ile baş etmede yapıcı yollar kullanır.
18	34	*Etkili çatışma çözme basamaklarını açıklar.
19	35	*Günlük hayatında kullandığı çatışma çözme basamaklarını etkililiği açısından değerlendirir.
20	36	*Akran baskısıyla baş eder.
21	21	Değerlerini fark eder.
22	72	Okulda seçebileceği dersler hakkında bilgi edinir.
23	73	Ders seçimine etki eden faktörleri sıralar.
24	74	Kendini tanımanın ders seçimindeki önemini fark eder.
25	75	Seçebileceği dersler ile meslekler arasındaki ilişkiyi açıklar.
26	76	Seçeceği mesleğin hayatını nasıl etkileyeceğini açıklar.
27	77	Mesleki değerleri, ilgileri, yetenekleri ve kişilik özellikleri ile seçebileceği dersler arasında ilişki kurar.
28	78	Eğitsel ve mesleki planlama dosyasından yararlanarak, mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısını göz önünde bulundurarak geçiş yapabileceği okulları değerlendirir.
29	79	Ders seçiminde kendini ve içinde bulunduğu koşulları gerçekçi bir biçimde değerlendirir.
30	80	Eğitsel ve mesleki planlama dosyasından yararlanarak mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısına uygun ders seçimi yapar.

***Koyu renkle belirtilen kazanımlar, okul rehber öğretmenin gerçekleştireceği kazanımlardır.**

10. SINIF KAZANIMLARININ İŞLENİŞ SIRASI

HAFTA	NU	KAZANIMLAR
1	9	Geleceğe ilişkin amaçlarını açıklar.
2	37	Yaşıtlarının ya da kendinin karşılaşabileceği kişisel-sosyal ve eğitsel sorunların farkında olur.
3	38	Eğitsel ve kişisel-sosyal sorunlarla karşılaştığında yardım alabileceği birimlere başvurur.
4	65	Akran desteği ile yetişkin yardımı gerektiren durumları ayırt eder.
5	64	Acil durumlarda nasıl davranacağını açıklar.
6	39	*Fiziksel, sözel ve duygusal şiddetle karşılaştığında nereden yardım alabileceğini belirtir.
7	40	*Fiziksel, sözel ve duygusal tacizle karşılaştığında nereden yardım alabileceğini belirtir.
8	41	Kişisel değerlerine, inançlarına ve tutumlarına uygun olmayan isteklere iletişim becerilerini kullanarak karşı koyar.
9	10	Grup çalışmalarında iş birliğinin önemini ve gerekliliğini açıklar.
10	11	Grup çalışmalarına etkili biçimde katılır.
11	23	Başkalarının kendisi ile ilgili görüşlerinin bireyin kendini algılama biçimini nasıl etkilediğini fark eder.
12	24	Bireyin kendini algılama biçiminin davranışlarını nasıl etkilediğini fark eder.
13	42	Başkalarının başarılarını ve olumlu davranışlarını takdir eder.
14	43	Karşı cins ile sağlıklı arkadaşlık ilişkileri geliştirmenin önemini kavrar.
15	63	Kendini zararlı alışkanlıklardan korur.
16	51	Kitle iletişim araçlarının kişisel ve toplumsal değerler üzerindeki etkisini fark eder.
17	12	Verdiği kararları etkili karar verme basamakları açısından değerlendirir.
18	13	Etkili karar verme unsurlarını kararlarında kullanır.
19	44	*Etkili çatışma çözme basamaklarını kullanır.
20	45	Kişiler arası ilişkilerde esnek ve hoşgörülü olur.
21	81	İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği kişilik özellikleri ile ilgili bilgi edinir.
22	82	İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitim hakkında bilgi edinir.
23	25	Değerlerinin hayatı üzerindeki etkilerini açıklar.
24	83	Mesleki değerlerin meslek seçimindeki rolünü açıklar.
25	84	Meslekleri tanıtan kaynaklar hakkında bilgi edinir.
26	85	Ön yargıların meslek seçimine etkilerini değerlendirir.
27	86	Mesleki doyum ile mesleki değer, ilgi, yetenek ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi fark eder.
28	87	Seçtiği derslerin dışında kalan diğer derslerle ilgili yükseköğretim programları hakkında bilgi edinir.
29	88	Meslekleri tanıtan kaynaklardan yararlanarak geleceğe yönelik hedeflerini değerlendirir.
30	89	Mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısını göz önünde bulundurarak seçtiği/seçeceği derslerin uygunluğunu değerlendirir.

***Koyu renkle belirtilen kazanımlar, okul rehber öğretmenin gerçekleştireceği kazanımlardır.**

11.SINIF KAZANIMLARININ İŞLENİŞ SIRASI

HAFTA	NU	KAZANIMLAR
1	52	Kişisel özgürlükler ile toplumsal yaşamı düzenleyen kurallar arasında bağlantı kurar.
2	53	Toplumsal hayatı düzenleyen kurallara uygun davranır.
3	54	Sahip olduğu haklarını belirtir.
4	55	Kitle iletişim araçlarında sunulan mesaj ve modellerin bireysel ve toplumsal değerlere uygunluğunu analiz eder.
5	90	Önemi artan ve azalan meslekler hakkında bilgi edinir.
6	91	Kısa ve uzun dönemde mesleki hedeflerini belirler.
7	14	Yükseköğretim kurumlarına geçiş için akademik başarısını artırıcı çalışma planı yapar.
8	56	Kendi davranışlarını doğa ve çevreyi korumaya karşı duyarlılık açısından değerlendirir.
9	46	*Günlük hayatında kullandığı sorun çözme yollarını etkililiği açısından değerlendirir.
10	47	*Etkili sorun çözme basamaklarını kullanır.
11	26	Hobilerin insan hayatındaki önemini belirtir.
12	48	Sevginin insan hayatındaki önemini belirtir.
13	92	Üretkenliğin toplum açısından önemini fark eder.
14	93	Ekonomik ve toplumsal ihtiyaçların meslek seçimine etkilerini açıklar.
15	15	Geleceğe ilişkin amaçlarını toplumun sosyal ve ekonomik kaynaklarını da dikkate alarak belirler.
16	16	Yükseköğretim kurumlarına geçiş için akademik başarısını artırıcı çalışma planının etkililiğini değerlendirir.
17	66	*Stresin nedenlerini ve belirtilerini açıklar.
18	67	*Stres durumlarında kullandığı tepkileri etkililiği açısından değerlendirir.
19	68	*Stresle başa çıkmada uygun yöntemler kullanır.
20	69	Toplum ve dünyayı ilgilendiren ortak sağlık sorunlarını belirtir.
21	70	Toplum ve dünyayı ilgilendiren ortak sağlık sorunlarından korunma yollarını ifade eder.
22	57	Toplum için yapılan gönüllü çalışmalara katılır.
23	17	Yükseköğretim kurumlarına geçiş ile ilgili bilgi edinir.
24	94	Yükseköğretim programları ve koşulları hakkında bilgi edinir.
25	95	Mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısına göre yükseköğretim programını seçmenin önemini fark eder.
26	96	Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslar hakkında bilgi edinir.
27	18	Geleceğe yönelik belirlediği amaçların ulaşılabilirliğini değerlendirir.
28	97	Staj yapabileceği yerleri belirler.
29	98	Seçtiği/seçeceği derslerin hayatını nasıl etkilediğini/etkileyeceğini sorgular.
30	99	Mesleki amaçlara ulaşmada çeşitli yükseköğretim programının koşullarına göre seçtiği/seçeceği derslerin uygunluğunu değerlendirir.

***Koyu renkle belirtilen kazanımlar, okul rehber öğretmenin gerçekleştireceği kazanımlardır.**

12. SINIF KAZANIMLARININ İŞLENİŞ SIRASI

HAFTA	NU	KAZANIMLAR
1	100	Ortaöğretim süresince aldığı eğitimin hedeflediği mesleğe katkısını değerlendirir.
2	58	Toplumsal sorunlarla ilgili çözüm üretir.
3	59	İyi bir vatandaşın özelliklerine göre kendi özelliklerini değerlendirir.
4	49	İnsanları olduğu gibi kabul eder.
5	50	İnsanların özel hayatına saygı gösterir.
6	60	Eş seçiminin önemini ve eş seçiminde dikkate alınacak unsurları açıklar.
7	61	Aile yaşamında değişen kadın erkek rollerini fark eder.
8	19	*Sınava ilişkin duygularını sınav performansına etkileri açısından değerlendirir.
9	20	*Sınav kaygısı ile başa çıkma yollarını kullanır.
10	101	Yükseköğretim programlarını ve koşullarını değerlendirir.
11	102	Bulduğu çevredeki meslekleri değerlendirir.
12	103	Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kursları değerlendirir.
13	104	Ortaöğretim sonrasında kendisine uygun olacak iş imkânlarını belirler.
14	105	Yöneleceği iş ya da mesleğin iş piyasası, çalışma alanı ve koşullarıyla ilgili bilgi edinir.
15	27	Kültürel birikimin kişiliğine ve kariyerine katkılarını belirtir.
16	106	İş veya eğitim başvurusu için öz geçmiş yazar.
17	107	İş görüşmesinde dikkat edilecek hususları açıklar.
18	108	İş deneyiminin işe yerleşmede ve iş başarısındaki önemini açıklar.
19	109	Çalışan ve işverenlerin temel hak ve sorumlulukları hakkında bilgi edinir.
20	110	İş ve meslek yaşamında etik değerlerin önemini fark eder.
21	111	Kendi kişilik özelliklerini iş bulma, sürdürme ve geliştirme açısından değerlendirir.
22	112	Kişisel çabası ile edinebileceği bilgi, beceri ve birikimlerin başarılı bir iş yaşamı için gereğini açıklar.
23	113	Meslek hayatında hayat boyu öğrenmenin önemini açıklar.
24	114	Yükseköğretimde yararlanabileceği burs ve yurtlar konusunda bilgi edinir.
25	115	Yurt içi ve yurt dışı eğitim olanakları ve başvuru koşullarına ilişkin bilgi edinir.
26	116	Uluslararası iş piyasasında geçerliği olan meslekler hakkında bilgi edinir.
27	117	Yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini kişisel, sosyal, akademik ve mesleki açıdan kendisine uygunluğuna göre değerlendirir.
28	118	Mesleki gelişiminde kitle iletişim araçlarından yararlanmanın önemini açıklar.
29	119	"Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası"ndan yararlanarak yükseköğretim programı seçer.
30	120	Mesleki değer, ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ve akademik başarısına uygun yöneleceği yükseköğretim programını belirler.

***Koyu renkle belirtilen kazanımlar, okul rehber öğretmenin gerçekleştireceği kazanımlardır.**

ETKİNLİK UYGULAMASINDA DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

1. Öğrencilerin etkinliklere katılımını sağlamada, onların bireysel özellikleri ve farklılıkları ile gereksinimleri göz önünde bulundurulmalıdır. Etkinlik sürecine hiç katılmayan öğrenciler zorlanmadan etkinliklere katılım konusunda cesaretlendirilmelidirler. Herkesin görüşünün değerli olduğu, “kazanan/kaybeden, doğru/yanlış, haklı/haksız” gibi bir ayırımın olamayacağı belirtilmelidir.
2. Öğrencilerin etkileşim süreçlerinde birbirlerinin paylaşımlarına ilişkin yorumlarının yapıcı olmasına dikkat edilmeli, aşağılayıcı, küçük düşürücü, yargılayıcı ifadelerin kullanılmasından kaçınılmalıdır. Paylaşımların “fikir tartışmalarına” dönüşmemesine dikkat edilmeli ve paylaşımlarda öğrencilerin düşünceleri gönüllülük ilkesine dikkat edilerek alınmalıdır.
3. Etkinliklerin işlenişinde olabildiğince grup etkileşimine uygun ortamlar oluşturulmalı ve öğrencilerin ilgili konularda bilgi toplayarak sınıfa sunmalarının yanı sıra sınıfa, uzman kişileri davet etmeleri de sağlanmalıdır.
4. Önceden hazırlanıp gelmesi gereken etkinlikler konusunda öğrenciler bilgilendirilmeli ve hazırlanmaları için gereken süre verilmelidir.
5. Öğretmen, önceden hazırlanarak etkinlikleri işlemeli ve gerekli notları almalıdır. Sürekli kâğıtlara bağımlı kalarak etkinlik işlemeye çalışmak verimi düşürür ve amaca ulaşmayı engeller.
6. Gruplara ayrılarak işlenecek olan etkinliklerde grupların her seferinde aynı olmamasına ve farklı kişilerden oluşmasına dikkat edilmelidir.
7. Etkinlikler gerçekleştirilirken öğrencilerin kendini güven içerisinde hissedeceği bir ortam oluşturulmalı, etkinlilerin amacının öğrencilerin gelişimlerini desteklemek olduğu unutulmamalıdır.

EKLER

EK 1

Ortaöğretim Yeterlik Alanlarına Yönelik Örnek Etkinlikler

EK 2

İlköğretim Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı
Yeterlilik Alanlarına Göre Kazanımların Dağılımı

ORTAÖĞRETİM YETERLİK ALANLARINA YÖNELİK ÖRNEK ETKİNLİKLER

9.SINIF 12. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: SINAVIM VE KAYGIM

Sınıf: 9. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel Başarı

Kazanım: Sınav kaygısının akademik başarısına etkisini açıklar.

Kazanım Nu: 7

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-Gereç: Form 1

Hazırlayanlar: Didem GÜLSARAN, Cevriye GÜLEBAĞLAN

SÜREÇ

1. Öğrencilere Form 1'de yer alan öğrenci konuşmaları okunur.
2. Aşağıdaki sorularla grup etkileşimi başlatılır.
 - ✓ Ali, Murat ve Kaan'ın sınava ilişkin kaygıları ne düzeydedir?
 - ✓ Ali'nin sınava ilişkin kaygı düzeyinin düşük olması, akademik başarısını nasıl etkiler?
 - ✓ Murat'ın sınava ilişkin kaygı düzeyinin yüksek olması, akademik başarısını nasıl etkiler?
 - ✓ Kaan'ın sınava ilişkin kaygı düzeyinin orta düzeyde olması, akademik başarısını nasıl etkiler?
 - ✓ Sınav kaygısıyla baş etmek için neler yapabilirsiniz?
 - ✓ Sınav kaygısıyla baş edemediğiniz durumlarda kimlerden yardım alabilirsiniz?

3. Öğrencilere sınav kaygısının orta düzeyde olması durumunda başarıyı olumlu anlamda etkileyeceği fakat sınav kaygısının hiç olmaması ya da çok yoğun olması durumunda ise başarıyı değil başarısızlığı getireceği ifade edilerek, sınav kaygısı ya da kaygısızlığı yaşayanların gerekiyorsa profesyonel yardım almalarının önemli olduğu vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM 1

Ali, Kaan ve Murat'ın ertesi gün matematikten sınavı vardır. Kantinde otururken, aralarında aşağıdaki gibi bir konuşma geçer:

Ali: Benim için matematik sınavı yemek yemek, su içmek kadar kolay geçecektir. Çalışmama hiç gerek yok. Sınavdan önce şöyle bir bakarım, yeter bana. Zaten çok da önemli bir sınav değil.

Murat : Ben ne yapacağım, nasıl yetiştireceğim, nasıl çalışacağım, nerden başlayacağım? Offfff of. Aslında sınavda sorumlu olduğumuz konulara daha önce bakmıştım. Ama yine de ne kadar çok çalışırsam çalışayım başarılı olamayacağım. Tüm konuları yetiştirsem bile bu heyecanla bildiklerimi de unuturum.

Kaan: Ali, her şeye rağmen başarılı olacmışsın gibi davranıyorsun. Murat, sen de sakin ol. Sınava kısa bir zaman kaldı ama çalışıp başarabiliriz. Şimdi yapabileceklerimize odaklanalım. Vakit daralmış olmasına rağmen hâlâ yapabileceklerimiz var. Zamanı iyi kullanıp verimli ders çalışırsak başarılı olabiliriz.

10. SINIF 13. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: TAKDİR ETMEK

Sınıf: 10. sınıf

Yeterlik Alanı: Kişiler Arası İlişkiler

Kazanım: Başkalarının başarılarını ve olumlu davranışlarını takdir eder.

Kazanım Nu: 42

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-Gereç: Yazı tahtası ve kalem

Hazırlayan: K. Ayla SIRIKLI-MEB, (2002)'den uyarlanmıştır.

SÜREÇ

1. Öğrencilere çevrelerindeki insanların başarıları, olumlu davranışları karşısında beğenilerini, karşılardaki kişilere nasıl ifade ettikleri sorulur ve cevaplarını sınıfla paylaşmaları istenir.
2. Söyledikleri ifadeler tahtaya yazılır:
 - Eline sağlık.
 - Çok güzel olmuş.
 - Harika!
 - Nefis!
 - Çok hoşuma gitti.
 - Aferin.
 - Çok beğendim vb.
3. Öğrenciler beşerli gruplara ayrılır ve 2–3 dakika süre verilerek gruptaki arkadaşlarının beğendiği, onayladığı davranışlarını düşünmeleri istenir.

4. Daha sonra bunları takdir cümleleri ile arkadaşlarına tek tek ifade etmeleri istenir. Gerekirse aşağıdakine benzer örnek takdir cümleleri verilebilir:

- Açık sözlülüğünü beğeniyorum.
- Sınıfa girince, neşeli olarak günaydın demen hoşuma gidiyor.
- Çok iyi not tutuyorsun.
- Seninle konuşmak beni rahatlatıyor, çok iyi bir dinleyicisin vb.

5. Gruptaki tüm öğrencilerin birbirlerine en az bir takdir cümlesi söylemesi beklenir. Grupta istekli öğrenciler konuşmayı başlatabilir ama ilerleyen sürede yumuşak ve destekleyici tavırla sessiz kalan öğrencilerin de sürece katılmaları sağlanır. Olumsuz ve yargılayıcı ifadeler kullanmamaları için gerekli uyarı ve hatırlatmalar yapılır.

6. Öğrencilere aşağıdakilere benzer sorular sorularak grup etkileşimi devam eder.

* Günlük hayatınızda çevrelerindeki insanlar tarafından takdir gördüğünüzde neler hissediyorsunuz?

* Siz başkalarını takdir ederken neler hissediyorsunuz?

* Çevrenizdeki insanları ne kadar sık takdir ediyorsunuz?

7. Bir gencin çevresindekiler tarafından takdir edilmesinin olumlu benlik algısı geliştirmesi için ne kadar önemli olduğu belirtilir. Aynı şekilde başkalarının olumlu özelliklerini görebilmek ve takdir edebilmenin de sağlıklı insan ilişkileri için önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

11.SINIF 26. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: KURUM VE KURSLARLA İLGİLİ BİLGİM VAR MI?

Sınıf: 11. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslar hakkında bilgi edinir.

Kazanım Nu: 96

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-Gereç: Yok

Hazırlayan: Şükran KILIÇ

SÜREÇ

Öğrencilerden bir hafta önce ortaöğretim sonrası işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslarla ilgili bilgi toplamaları istenir.

1. Öğrencilere işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslarla ilgili toplanan bilgilerde aşağıda verilenlere benzer noktalara dikkat edebilecekleri söylenir:
 - Ne kadar sürdüğü (kaç hafta, ay, yıl)?
 - Nerede ve hangi ortamlarda yapıldığı?
 - Kursları veren kişilerin yeterliliği neler?
 - Sertifika, belge verip vermediği?
 - Verilen sertifika, belgelerin geçerliliği ile ilgili şartlar neler?
 - Yurt içi ve yurt dışında sağladığı imkânlar neler?
2. Öğrencilere ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslarla ilgili bilgi toplarken başka hangi noktalara dikkat edebilecekleri sorulur ve cevaplarını sınıfla paylaşmaları istenir:

3. Öğrencilere ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslar ile ilgili topladıkları bilgileri broşür veya metin hâline getirip sınıf veya okul panosuna asabilecekleri söylenir.
4. Öğrencilere ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslar ile ilgili topladıkları bilgilerin daha sonraki yıllarda da kendileri için önemli olacağı ve bu araştırmalardan yararlanabilecekleri vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12.SINIF 16. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: ÖZ GEÇMİŞİM

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: İş veya eğitim başvurusu için öz geçmiş yazar.

Kazanım Nu: 106

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-Gereç: Form 1 Öz Geçmiş Nedir?

Form 2 Öz Geçmiş Örnekleri

Form 3 Öz Geçmiş Formu

Hazırlayanlar: K. Ayla SIRIKLI, Erkan (2005) ve MEB, (2002)'den yararlanılmıştır.

SÜREÇ

1. Öğrencilere hiçbir bilgi vermeden iş başvurusunda kullanmak üzere kendi öz geçmişlerini yazmaları istenir.
2. Öğrencilere öz geçmişle ilgili aşağıdakine benzer sorular sorularak grup etkileşimi başlatılır.
 - Öz geçmiş nedir?
 - Öz geçmişimizde ne tür bilgiler olmalı?
 - Hangi amaçla hazırlanır?
 - Etkili bir öz geçmiş nasıl olmalıdır?
 - Neden farklı türde öz geçmişler yazılır? vb.
3. Form 1 (Öz Geçmiş Nedir?) öğrencilere verilerek bir önceki aşamadaki soruların cevaplarındaki eksiklikler tamamlanır. Form 2 (Öz Geçmiş Örnekleri) öğrencilere verilir ve gruplar hâlinde incelemeleri istenir.
4. İnternette konu hakkında daha geniş bilgi alabilecekleri belirtilir.

5. Her öğrenciye Form 3 (Öz Geçmiş Formu) verilir ve onlardan etkinliğin başında yazdıkları öz geçmişlerini, edindikleri yeni bilgilerle bu formata göre yeniden düzenlemeleri istenir.
6. Gönüllü öğrencilerden yazdıkları öz geçmişlerini sınıfla paylaşmaları istenir.
7. Öğrencilerden hazırladıkları öz geçmiş örneğini “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyaları”na koymaları istenir. Öz geçmiş yazmanın ve öz geçmişlerini bilgi, beceri ve ilgileri ile ilgili gelişmeleri ekleyerek zaman zaman güncellemelerinin önemi ve gereği vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.
8. Etkinliğin sonunda öğrencilere eve gittiklerinde 10 yıl sonrası ile ilgili hayal kurmaları ve iş başvurusu için sahip oldukları bilgi, beceri deneyim ve eğitim durumlarını belirten bir öz geçmiş yazmaları söylenir. İsteyen öğrencilerin yazdıkları hayalî öz geçmişlerini bir sonraki hafta sınıf arkadaşları ile paylaşabilecekleri belirtilir.

Değerlendirme:

FORM 1

ÖZ GEÇMİŞ NEDİR?

Öz geçmiş oluşturma, iş arayışınız içerisindeki en kritik süreçtir. İlk izlenimi verecek olan bir öz geçmiş, etkili bir biçimde hazırlanmaz ve sunulmaz ise diğer öz geçmişler arasından seçilip istediğiniz hedefe ulaşmanızda sizi yarı yolda bırakabilir. Öz geçmişin ana amacı sizin görüşmeye çağrılmanızı sağlamaktır. Belli bir iş türü için işverene ne sunmanız gerektiğini söyler.

Öz geçmişiniz, sizi yaklaşık 30 saniyede aktaran reklamınızdır. Ana amacı ise sizin yerinize konuşmak ve görüşmeye çağrılmanızı sağlamaktır.

Bir Öz Geçmişte Neler Olmalı?

Öz geçmişimizde kimlik bilgileri, profesyonel hedef, deneyim, askerlik durumu, eğitim, diğer bilgiler, referanslarla ilgili bilgiler yer almalıdır.

Etkili Bir Öz Geçmiş Nasıl Olmalı?

Öz geçmişiniz öncelikle;

- Sizin bilgi, beceri ve yeterliklerinizi öne çıkarmalıdır.
- Başvuruda bulunduğunuz şirket için neler yapabileceğinizi ortaya koymalıdır.
- Karşınızdaki işverenin neyi bilmek istediğine cevap vermelidir.
- Diğer öz geçmişler arasında dikkati çekerek o görevi etkin bir biçimde nasıl doldurabileceğinizi göstermeli, her şeyden önemlisi bunları ifade ederken yanlış veya eksik bilgi vermekten, kendinizi olduğunuzdan farklı göstermemelidir.
- Öz geçmişinizde güçlü ve etkili yönlerinizi ortaya çıkarmanız gerekmektedir. Başarılar bölümü öne çıkarılmalı ve somut olgularla desteklenmelidir.
- En iyi neyi yapabildiğinizle başvurduğunuz pozisyonun birbiriyle alakalı olmasına dikkat edilmelidir.
- Kronolojik olmalıdır.

Etkili bir öz geçmiş için şunlara dikkat etmelisiniz:

- Öz geçmişinizin düzenli olmasına özen gösterin. İlk bakışta tarih sıraları, isim, başlıklar vb. A4 kâğıt üzerine ve mümkünse

bilgisayarda yazılmalıdır. El yazısı ile yazılan öz geçmişler çok fazla dikkate alınmaz.

- Sizi diğer insanlardan ayıran kişisel becerilerinize, edindiğiniz deneyimlere ve özelliklerinize yer verin.
- Geçmişinizden çok geleceğe yönelik yapabileceklerinize odaklanın.
- Başvurduğunuz pozisyonun yapmak zorunda olduklarınızdan çok yapmaktan keyif alacağınıza inandığınız bir iş olduğundan emin olun. Bu işin size uygunluğunu ifade edin.
- Başvurduğunuz pozisyon için gerekli olan bilgi ve becerileri önceden araştırıp sizin bilgi ve becerileriniz arasında yer alıp almadığını öncelikle görün. Daha sonra bu becerilerinizi öz geçmişinizde kısaca ön plana çıkarın.
- Sizi iyi bir aday olarak nitelendirmeleri için onların adına siz en iyi olduğunuz yanlarınızı ortaya koyun.
- Ortaya koyduğunuz becerilerinizi geçmiş tecrübelerinizde nasıl kullandığınızı belirtin.
- Kariyer hedeflerinizi veya amacınızı kısaca öz geçmişinizin başına yazabilirsiniz (Ancak bu hedefi belirlerken başvuruda bulunduğunuz pozisyonla ilişkilendirin ya da eğer başka alanlarda da değerlendirilmesini de istiyorsanız başvuracağınız pozisyonla yakın ya da benzer bir alan değilse, genel bir başvuru amaçlıysa öz geçmişinizin başına hedef eklemekten kaçının çünkü yanlış veya istemediğiniz bir yer için çağrılabilirsiniz).
- Sıra dışı ya da tehlikeli hobilerinizi sıralamaktan kaçının.
- Dinî inançlarınızı ve siyasi görüşünüzü belirtmeyin.
- Eğer referans belirtecekseniz referansta belirttiğiniz kişilerin konudan haberdar olmalarını mutlaka sağlayın.
- Referans olarak çok ünlü bir kişinin adını yazmayın onu sevmeyenler de olabilir.
- Farklı amaçlar için farklı öz geçmişler yazın.

FORM 2
ÖZ GEÇMİŞ ÖRNEKLERİ

ÖZ GEÇMİŞ

AMAÇ

Bugüne kadar kazanmış olduğum iş deneyimimi daha üst düzeye çıkarabileceğime emin olduğum kuruluşunuzda görev almak.

KİŞİSEL BİLGİLER

T.C. Kimlik Nu: 12345678912
İsim: Umut Ural Altay
Telefon: (212) 376 56 / Cep Tel : (533) 675 31
E-mail Adresi: uralaltay@yahoo.com
Doğum Tarihi: 19.05.1980
Doğum Yeri: Ankara
Adres: Çağlayan Sok. Nu: 25 Şişli/İSTANBUL
Medeni Hâli: Bekâr
Askerlik Durumu: 2007'ye kadar tecil edilmiştir.
Sürücü Belgesi: Var. B Sınıfı

EĞİTİM

2004 – 2006
Lisansüstü: Bilgi Üniversitesi, Reklamcılık Bölümü
1998 – 2003
Lisans: İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi,
Halkla İlişkiler Bölümü
1991 – 1998
Lise: Atatürk Lisesi

İŞ DENEYİMİ

2003 –
Reklam Atölyesi, İstanbul, Metin Yazarlığı
Haziran – Ekim 2003
HSBC Bankası, Pazarlama Bölümü, İstanbul, Stajyer
Bankanın reklam ve halkla ilişkiler kampanyalarının yapılmasına yardımcı olmak.
Haziran – Eylül 2001
A&B Tanıtım, İstanbul, Stajyer
Basında çıkan sektörel haberleri takip etmek, müşteri ilişkilerine yardımcı olmak.

ALINAN EĞİTİMLER

2003 – 2004

Reklamcılık ve Tanıtım Sertifika Programı, Michigan Üniversitesi

Mayıs - Ağustos 2001

Metin Yazarlığı Programı, Bilgi Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi

Mart – Haziran 2002

BURS VE ÖDÜLLER

Kristal Elma Türkiye Reklam Ödülleri Yarışması Üçüncüsü

Mayıs 2003

Kentleşme Projesi Türkiye Üçüncülüğü

Agora Halkla İlişkiler Yarışması, İstanbul

BİLDİĞİ YABANCI DİLLER

İngilizce

BİLGİSAYAR

MS Ofis Programları (Word, Excel ve PowerPoint)

ÜYELİKLER

Türkiye Reklamcılar Derneği

TEMA vakfı

Greenpeace

GÖNÜLLÜ ÇALIŞMALAR

Greenpeace

TEMA

HOBİLER

Tenis oynamak

REFERANSLAR

Koray Tanaltay, HSBC Bankası İnsan Kaynakları Sorumlusu

(212) 581 45 e-posta: korayaltay@hsbc.com

A. Cem Erdoğan, Reklam Atölyesi Reklam Bölüm Yardımcısı

(212) 351 86 . e-posta: cemerdogan@ab.com.tr

ÖZ GEÇMİŞ

AMAÇ

Bugüne kadar kazanmış olduğum iş deneyimimi daha üst düzeye çıkarabileceğime emin olduğum okulunuzda görev almak.

KİŞİSEL BİLGİLER

T.C. Kimlik Nu: 12345678912
İsim: Ayşe Doğan
Telefon: Tel : (312) 475 29 .. Cep Tel : (537) 475 62 ..
E-mail Adresi: aysedogan@yahoo.com
Doğum Tarihi: 02.10.1976
Doğum Yeri: Ankara
Adres: Orhan Veli Sok. Nu: 25, Balgat /Ankara
Medeni Hâli: Bekâr
Sürücü Belgesi: Var. B Sınıfı

EĞİTİM

Yüksek Lisans: Ankara Üniversitesi, Yaratıcı Drama 1998–2000
Lisans: Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Anaokulu Öğretmenliği, 1998
Lise: Aliye Yahşi Kız Meslek Lisesi, 1994

İŞ DENEYİMİ

2000, devam
2000, Anaokulu Öğretmeni ve Drama Lideri, Özel Akyan Anaokulu
1998 – 2000, Anaokulu Öğretmeni, Özel Gökkuşluğu Anaokulu
1994 –1998, Yardımcı Öğretmen, Özel Gökkuşluğu Anaokulu
1993 – 1994, Stajyer, Özel Sevgi Anaokulu

ALINAN EĞİTİMLER

Aralık – Nisan 1999, Çoklu Zekâ Uygulamaları, Başkent Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi
Şubat – Mart 2000, Çocuklarda Sosyal Beceri Eğitimi, Ankara Üniversitesi

BİLDİĞİ YABANCI DİLLER

İngilizce

BİLGİSAYAR

MS Ofis Programları (Word, Excel ve PowerPoint)

ÜYELİKLER

Çağdaş Drama Derneği

BİLDİĞİ YABANCI DİLLER

İngilizce

HOBİLER

Latin dansları

Tiyatro

REFERANSLAR

Sibel Erdoğan, Özel Yağmur Anaokulu

(312) 412 80 ..

sibelerdogan@yahoo.com

Gülfem Çakır, Özel Gökkuşuğu Anaokulu

(312) 256 28 ..

sgulfem@yahoo.com.tr

ÖZ GEÇMİŞ

AMAÇ

İş deneyimimi daha üst düzeye çıkarabileceğime emin olduğum hastanenin dış polikliniğinde görev almak.

KİŞİSEL BİLGİLER

T.C. Kimlik Nu: 12345678912
İsim: Ecem Canay Genç
Telefon: (442) 255 82 / cep tel : (542) 679 34 ..
E-mail Adresi: ecemcanay@hotmail.com
Doğum Tarihi: 04.08.1977
Doğum Yeri: Nevşehir
Adres: 475. Sok. Nu: 34, Nevşehir
Medeni Hâli: Bekâr
Sürücü Belgesi: Var. B Sınıfı

EĞİTİM

Lisans : 1995 – 2000, Ankara Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi
Lise: 1995, Nevşehir Anadolu Lisesi

İŞ DENEYİMİ

2004 - Devam
2000, Diş Hekimi, Özel Sağlık Hastanesi Diş Polikliniği, Erzurum

ALINAN EĞİTİMLER

2004, Ulusal 3. Ortodonti Kongresi
2000, Ulusal Ağız ve Diş Sağlığı Kongresi

BİLDİĞİ YABANCI DİLLER

İngilizce

BİLGİSAYAR

MS Ofis Programları (Word, Excel ve PowerPoint)

ÜYELİKLER

Diş Hekimleri Odası

GÖNÜLLÜ ÇALIŞMALAR

2000-2003 Okullarda diş taraması ve tedavisi

HOBİLER

Kayak yapmak.
Ata binmek.

REFERANSLAR

Ahmet Turan
Özel Sağlık Hastanesi Başhekimisi
(212) 281 70 .. e-posta: ahmetturan@hotmail.com

Prof. Dr. Neriman AKYOL
Ankara Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi
(312) 423 78... e-posta: neriak@ankara.edu.tr

FORM 3
ÖZ GEÇMİŞ FORMU

ÖZ GEÇMİŞ

AMAÇ

KİŞİSEL BİLGİLER

T.C. Kimlik Nu:
İsim:
Telefon:
E-mail Adresi:
Doğum Tarihi:
Doğum Yeri:
Adres:
Medeni Hâli:
Sürücü Belgesi:

EĞİTİM

İŞ DENEYİMİ

ALINAN EĞİTİMLER

VERİLEN EĞİTİMLER

BURS VE ÖDÜLLER

BİLDİ Ğİ Y ABANCI DİL LER

BİLG İ SAY AR

ÜYELİ KLER

YAYIN LAR

GÖNÜLLÜ ÇALIŞ MALAR

HOBİ L ER

REFE RAN SLAR

**İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM KURUMLARI SINIF REHBERLİK PROGRAMI YETERLİK ALANLARINA
GÖRE KAZANIMLARIN DAĞILIMI**

NU	YETERLİK ALANLARI	SINIF
	OKULA VE ÇEVREYE UYUM	
1.	Sınıf arkadaşlarını, öğretmenlerini, yönetici ve diğer çalışanları tanır.	1
2.	Okula ilişkin duygularını ifade eder.	1
3.	Okula gidip gelme yolunu fark eder.	1
4.	Farklı ortamların kendine özgü kuralları olduğunu fark eder.	1
5.	Sınıf ve okul kurallarına uyar.	2
6.	Okula ilişkin duygularındaki değişimi sorgular.	2
7.	Sorumluluklarını fark eder.	2
8.	Sorumluluklarını yerine getirmemenin sonuçlarını fark eder.	3
9.	Sorumluluklarını yerine getirir.	4
10.	Okuldaki seçim süreçlerine katılır.	4
11.	Yaşadığı çevredeki eğitsel ve sosyal imkânlardan yararlanmanın önemini fark eder.	5
12.	Okulda, yönetmeliklerin kendisini ilgilendiren bölümleri hakkında bilgi edinir.	9
13.	Okula ilişkin olumlu tutum sergiler.	9
14.	Okul ve çevresindeki eğitsel ve sosyal imkânlardan yararlanır.	9
	EĞİTSEL BAŞARI	
15.	Ders araç-gereçlerini yanında bulundurmanın önemini fark eder.	1
16.	Bir üst sınıfla ilgili hayallerini açıklar.	1
17.	Okul araç-gereçlerini korur.	3
18.	Ders çalışma ile başarı arasındaki ilişkiyi açıklar.	3
19.	Zamanı etkili biçimde kullanmanın önemini açıklar.	3
20.	Serbest zamanını ilgileri doğrultusunda değerlendirir.	3
21.	Sınavlarda başarıyı etkileyen etmenleri ifade eder.	4

22.	Zamanını etkili biçimde kullanır.	4
23.	Kendi öğrenme stilini fark eder.	4
24.	İhtiyaç duyduğu bilgileri çeşitli kaynaklardan toplar.	4
25.	Grupla çalışmanın avantajlarını açıklar.	4
26.	Etkili bir grup üyesinin ve liderinin özelliklerini açıklar.	5
27.	Kendi öğrenme stiline uygun çalışma yöntemlerini kullanır.	5
28.	Bir üst sınıfın nasıl olacağına ilişkin hayallerini ve beklentilerini açıklar.	5
29.	Eğitsel başarı ile ilişkili etmenleri açıklar.	5
30.	Amaç belirlemenin önemini açıklar.	6
31.	Amaç belirlemedeki ölçütleri açıklar.	6
32.	Kısa, orta ve uzun vadeli amaçlar oluşturur.	6
33.	İlgi ve yetenekleri doğrultusunda hobiler edinir.	6
34.	Serbest zaman etkinliklerinin gelecekteki amaçlara ulaşmadaki önemini belirtir.	6
35.	Kendini başarı ve başarısızlığa neden olan etmenler açısından değerlendirir.	6
36.	Sınavda başarıyı etkileyen düşünceleri fark eder.	6
37.	Sınav kaygısının başarı üzerindeki etkisini fark eder.	7
38.	Okulda uygulanan testlerin ve test dışı tekniklerin kendini tanımadaki önemini açıklar.	7
39.	Ortaöğretim kurumlarına giriş sınavları ile ilgili bilgi toplar.	7
40.	Vereceği kararların geleceğine olan etkilerini fark eder.	8
41.	Karar verme sürecinin aşamalarını kararlarında uygular.	8
42.	Ortaöğretim kurumlarına giriş sınavı öncesi, fiziksel açıdan sınav başarısını etkileyen etmenleri açıklar.	8
43.	Sınavlarda başarıyı etkileyen etmenler açısından kendini değerlendirir.	8
44.	Sınav kaygısının performansını düşürecek düzeyde olup olmadığını belirler ve gerekiyorsa yardım alır.	8
45.	Başarı ve başarısızlığa neden olan etmenleri belirler.	9
46.	Eğitsel alanlardaki güçlü ve zayıf yönlerini geliştirir.	9
47.	Verimli ders çalışma tekniklerini açıklar.	9
48.	Ders çalışma alışkanlıklarını verimlilik açısından değerlendirir.	9
49.	Geleceğe ilişkin amaçlarını oluştururken okulda uygulanan testlerin ve test dışı tekniklerin sonuçlarından	9

	yararlanır.	
50.	Grup çalışmalarına etkili biçimde katılır.	10
51.	Grup çalışmalarında iş birliğinin önemini ve gerekliliğini açıklar.	10
52.	Geleceğe ilişkin amaçlarını açıklar.	10
53.	Verdiği kararları etkili karar verme basamakları açısından değerlendirir.	10
54.	Etkili karar verme unsurlarını kararlarında kullanır.	10
55.	Geleceğe ilişkin amaçlarını toplumun sosyal ve ekonomik kaynaklarını dikkate alarak belirler.	11
56.	Geleceğe yönelik belirlediği amaçların ulaşılabilirliğini değerlendirir.	11
57.	Yükseköğretim kurumlarına giriş sınavları ile ilgili bilgi toplar.	11
58.	Yükseköğretim kurumlarına giriş sınavına hazırlanırken çalışma planı yapar.	11
59.	Yükseköğretim kurumlarına giriş sınavına yönelik hazırladığı çalışma planını, uygulanabilirliği açısından değerlendirir.	11
60.	Yükseköğretim kurumlarına giriş sınavı için kendine özgü bir sınav taktiği belirler.	11
61.	Yükseköğretim kurumlarına giriş sınavı öncesi, fiziksel açıdan sınav başarısını etkileyen etmenleri açıklar.	12
62.	Sınava ilişkin duygularını sınav performansına etkileri açısından değerlendirir.	12
63.	Sınav kaygısıyla başa çıkma yollarını kullanır.	12
	KENDİNİ KABUL	
64.	Kendisinde gördüğü olumlu özellikleri ifade eder.	1
65.	Hata yapılabileceğini ve bunun doğal olduğunu fark eder.	2
66.	Başkalarının kendisinde gördüğü olumlu özellikleri fark eder.	2
67.	İlgilerini fark eder.	3
68.	Güçlü ve zayıf yönlerini fark eder.	3
69.	Başarılı olduğu etkinlikleri açıklar.	4
70.	Duygularını ve düşüncelerini ifade eder.	4
71.	Duygularının, davranışlarını nasıl etkilediğini fark eder.	5
72.	Hatalarının sonuçlarını değerlendirerek düzeltme yollarını belirler.	6
73.	Bedensel değişimini fark eder.	7
74.	Başarılı olduğu durumlarda kendini takdir eder.	7

75.	Yeteneklerini fark eder.	7
76.	Bedensel ve duygusal değişimlerin ergenlik döneminin doğal bir parçası olduğunu fark eder.	8
77.	Kendini geliştirmede eleştirinin önemini fark eder.	8
78.	Değerlerini fark eder.	9
79.	Ergenlik dönemindeki bedensel ve duygusal değişimlerle baş etme yollarını kullanır.	9
80.	Değerlerinin hayatı üzerindeki etkilerini açıklar.	10
81.	Bireyin kendini algılama biçiminin davranışlarını nasıl etkilediğini fark eder.	10
82.	Başkalarının kendisi ile ilgili görüşlerinin bireyin kendini algılama biçimini nasıl etkilediğini fark eder.	10
83.	Hobilerin insan hayatındaki önemini belirtir.	12
84.	Kültürel birikimin kişiliğine ve kariyerine katkılarını belirtir.	12
	KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER	
85.	Engelli bireylere karşı hoşgörölü davranmanın önemini ifade eder.	1
86.	Paylaşmanın önemini fark eder.	1
87.	İletişimde zamanlamanın önemini fark eder.	1
88.	Zorbalıkla karşılaştığında kimden yardım alabileceğini bilir.	1
89.	Öfkenin zaman zaman yaşanabilen doğal bir duygu olduğunu anlar.	1
90.	İsteklerini uygun biçimde ifade eder.	2
91.	Zamanlamanın önemine dikkat ederek iletişim kurar.	2
92.	Kişisel sınırlarını korumanın önemini açıklar.	2
93.	Engelli bireylere gerektiğinde yardım etmenin önemini fark eder.	2
94.	Arkadaşlık ilişkilerinde yardımlaşmanın önemini fark eder.	2
95.	Arkadaşlarının olumlu ve güzel yönlerini ifade eder.	2
96.	Zorbalıkla karşılaştığında gösterebileceği davranışları ifade eder.	2
97.	Davranışlarının kendisini ve arkadaşlarını nasıl etkilediğini fark eder.	3
98.	Arkadaşları tarafından dışlandığında nasıl davranacağını fark eder.	3
99.	Alay edilme durumlarında yapabileceklerini fark eder.	3
100.	Kişisel sınırlarını korur.	3
101.	İletişimde dinlemenin önemini fark eder.	3

102	Zorbalıkla karşılaştığında baş etme yollarını kullanır.	4
103	Arkadaşları tarafından dışlandığında baş etme yollarını kullanır.	4
104	Öfkenin kontrol edilebilir bir duygu olduğunu fark eder.	4
105	Öfkesini uygun yollarla ifade eder.	4
106	Arkadaşlığın önemini ifade eder.	4
107	Akran baskısıyla nasıl baş edeceğini açıklar.	5
108	Kişisel-sosyal ve eğitsel sorunlarla karşılaştığında nereden ve nasıl yardım alacağını fark eder.	5
109	Uygun reddetme davranışına ilişkin örnekler verir.	5
110	Kendini arkadaşının yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlar.	5
111	Başkalarıyla kurduğu iletişimi değerlendirir.	5
112	Bariş içinde yaşamak için gereken olumlu tutum/davranışları fark eder.	5
113	Gerektiğinde reddetme davranışı gösterir.	6
114	Sorun çözme sürecinde dikkat edilecek unsurları açıklar.	6
115	Öfkeyi uygun ve uygun olmayan biçimlerde ortaya koymanın sonuçlarını açıklar.	6
116	Öfkelendiğinde gevşeme ve nefes egzersizlerini kullanır.	6
117	Kendini öğretmeninin yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlar.	6
118	Çatışma durumlarını fark eder.	7
119	Kullandığı çatışma çözme yöntemlerini değerlendirir.	7
120	Kendini aile fertlerinin yerine koyarak onların duygu ve düşüncelerini anlar.	7
121	İletişim engellerinin üstesinden nasıl gelinebileceğini açıklar.	7
122	Kişiler arası iletişimi, unsurları ve türleri açısından analiz eder.	9
123	Kurduğu iletişimleri, etkili iletişimde dikkate alınacak unsurlar açısından değerlendirir.	9
124	Kurduğu iletişimleri, iletişim engelleri açısından değerlendirir.	9
125	Öfkenin yarattığı fiziksel, duygusal ve düşünsel etkileri açıklar.	9
126	Öfke ile baş etmede kullandığı yöntemleri yarattığı etkileri açısından değerlendirir.	9
127	Öfkeyle baş etmede yapıcı yollar kullanır.	9
128	Etkili çatışma çözme basamaklarını açıklar.	9
129	Günlük hayatında kullandığı çatışma çözme basamaklarını etkililiği açısından değerlendirir.	9

130	Akran baskısıyla baş eder.	9
131	Karşı cins ile sağlıklı arkadaşlık ilişkileri geliştirmenin önemini kavrar.	10
132	Başkalarının başarılarını ve olumlu davranışlarını takdir eder.	10
133	Kişiler arası ilişkilerde esnek ve hoşgörülü olur.	10
134	Fiziksel, sözel ve duygusal şiddetle karşılaştığında nereden yardım alabileceğini belirtir.	10
135	Fiziksel, sözel ve duygusal tacizle karşılaştığında nereden yardım alabileceğini belirtir.	10
136	Etkili çatışma çözme basamaklarını kullanır.	10
137	Kişisel değerlerine, inançlarına ve tutumlarına uygun olmayan isteklere iletişim becerilerini kullanarak karşı koyar.	10
138	Yaşlılarının ya da kendinin karşılaşılabileceği kişisel-sosyal ve eğitsel sorunların farkında olur.	10
139	Eğitsel ve kişisel-sosyal sorunlarla karşılaştığında yardım alabileceği birimlere başvurur.	10
140	Günlük hayatında kullandığı sorun çözme yollarını etkililiği açısından değerlendirir.	11
141	Etkili sorun çözme basamaklarını kullanır.	11
142	Sevginin insan hayatındaki önemini belirtir.	11
143	İnsanları olduğu gibi kabul eder.	12
144	İnsanların özel hayatına saygı gösterir.	12
	AİLE VE TOPLUM	
145	Aile içinde iş birliğinin önemini ifade eder.	2
146	Doğayı ve çevreyi korumaya karşı duyarlı olur.	3
147	Toplum için gönüllü çalışmanın önemini ve gerekliliğini açıklar.	5
148	Kitle iletişim araçlarının toplum üzerindeki etkisini fark eder.	5
149	Kitle iletişim araçlarından uygun biçimde yararlanmanın önemini fark eder.	6
150	Toplumsal hayatı düzenleyen kuralların önemini ve gerekliliğini açıklar.	7
151	Okul hayatının iyi bir vatandaş olma üzerindeki etkisini açıklar.	7
152	Kitle iletişim araçlarının kişisel ve toplumsal değerler üzerindeki etkisini fark eder.	10
153	Kişisel özgürlükler ile toplumsal yaşamı düzenleyen kurallar arasında bağlantı kurar.	11
154	Kitle iletişim araçlarında sunulan yanlış mesaj ve modellerin bireysel ve toplumsal değerlere uygunluğunu analiz eder.	11

155	Toplumsal hayatı düzenleyen kurallara uygun davranır.	11
156	Kendi davranışlarını doğa ve çevreyi korumaya karşı duyarlılık açılarından değerlendirir.	11
157	Toplum için yapılan gönüllü çalışmalara katılır.	11
158	Sahip olduğu haklarını belirtir.	11
159	Eş seçiminin önemini ve eş seçiminde dikkate alınacak unsurları açıklar.	12
160	Aile yaşamında değişen kadın erkek rollerini fark eder.	12
161	Toplumsal sorunların farkına varır ve çözüm üretir.	12
162	İyi bir vatandaşın özelliklerini sergiler.	12
	GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT	
163	Kendini tehlike oluşturacak durumlardan korur.	1
164	Sağlıklı büyümesi için gerekli olan besinleri tüketir.	2
165	Zararlı alışkanlıkların duygusal ve bedensel yönden insan hayatına etkilerini fark eder.	7
166	Sağlıklı hayat için gerekli alışkanlıkları edinir.	9
167	Kendini zararlı alışkanlıklardan korur.	10
168	Acil durumlarda nasıl davranacağını açıklar.	10
169	Akran desteği ile yetişkin yardımı gerektiren durumları ayırt eder.	10
170	Toplum ve dünyayı ilgilendiren ortak sağlık sorunlarını belirtir.	11
171	Toplum ve dünyayı ilgilendiren ortak sağlık sorunlarından korunma yollarını ifade eder.	11
172	Stresin nedenlerini ve belirtilerini açıklar.	11
173	Stres durumlarında kullandığı tepkileri etkililiği açısından değerlendirir.	11
174	Stresle başa çıkmada uygun yöntemler kullanır.	11
	EĞİTSEL VE MESLEKİ GELİŞİM	
175	“Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası” hazırlar.	1
176	Anne babasının ve çevresindeki diğer çalışanların mesleklerini tanır.	1
177	Yapmaktan hoşlandıklarını ve hoşlanmadıklarını ifade eder.	2
178	Mesleklerin birbirine benzer ve birbirinden farklı özelliklerinin olduğunu açıklar.	3
179	Çeşitli mesleklerde çalışanların yaptıkları işlerden örnekler verir.	3
180	Yerel çevresinde bulunan işlerden örnekler verir.	4

181	Çalışmanın insanlar ve toplum için önemini açıklar.	5
182	Okuldaki derslerin mesleklerle olan ilişkisini açıklar.	6
183	İlgilerin meslek seçimindeki rolünü fark eder.	7
184	Meslek seçiminin önemini fark eder.	7
185	İş başvurusu için öz geçmiş yazar.	8
186	Ortaöğretim tercihlerini yaparken “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası” ile okulda uygulanan test ve test dışı tekniklerin sonuçlarından yararlanır.	8
187	İlköğretim sonrasında yapılabilecek işleri belirler.	8
188	Yeteneklerin meslek seçimindeki rolünü fark eder.	8
189	İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitim ve kişisel özelliklerini ifade eder.	8
190	Geleceğin meslekleri hakkında bilgi toplar.	8
191	Mesleki amaçlara ulaşmada genel ortaöğretim programlarını değerlendirir.	8
192	Mesleki amaçlara ulaşmada mesleki teknik programları değerlendirir.	8
193	Alan seçimine etki eden faktörleri sıralar.	9
194	Seçeceği mesleğin geleceğini nasıl etkileyeceğini açıklar.	9
195	Kendini tanımanın alan seçimindeki önemini fark eder.	9
196	İlgileri, yetenekleri, değerleri ve kişilik özellikleri ile seçeceği alan/meslek arasında ilişki kurar.	9
197	Alan seçiminde kendini ve içinde bulunduğu koşulları gerçekçi bir biçimde değerlendirir.	9
198	Alan seçimi ile meslekler arasındaki ilişkiyi açıklar.	9
199	Okulda seçebileceği alanlarla ilgili bilgi toplar.	9
200	“Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası”nı yeniden düzenler.	9
201	Alan seçerken “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası”ndan yararlanır.	9
202	İlgi, yetenek, değer ve kişilik özelliklerine uygun alan seçimi yapar.	9
203	Değerlerin meslek seçimindeki rolünü açıklar.	10
204	Mesleki doyum ile ilgi, yetenek, değer ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi fark eder.	10
205	İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitim hakkında bilgi toplar.	10
206	İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği kişisel özellikler ile ilgili bilgi toplar.	10
207	Ön yargıların meslek seçimine etkilerini değerlendirir.	10

208	Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve kursları araştırır.	10
209	Mesleki bilgi kaynakları hakkında bilgi toplar.	10
210	Mesleki bilgi kaynaklarından yararlanır.	10
211	Yükseköğretime yönelik mesleki ve akademik program seçenekleri hakkında bilgi edinir.	10
212	Önemi artan ve azalan meslekler hakkında bilgi toplar.	11
213	Yükseköğretim programları ve koşulları hakkında bilgi toplar.	11
214	Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve kurslar hakkında bilgi toplar.	11
215	Mesleki amaçlara ulaşmada kitle iletişim araçlarından yararlanır.	11
216	Mesleki amaçlara ulaşmada çeşitli yükseköğretim kurumlarının koşullarını değerlendirir.	11
217	Yurt içi ve yurt dışı eğitim olanakları ve başvuru koşullarına ilişkin bilgi edinir.	11
218	Yükseköğretimde yararlanabileceği burslar ve yurtlar konusunda bilgi edinir.	11
219	Ekonomik ve toplumsal ihtiyaçların meslek seçimine etkilerini açıklar.	11
220	Staj yapabileceği yerlerle ilgili bilgi toplar.	11
221	Uluslararası iş piyasasında geçerliği olan meslekler hakkında bilgi edinir.	11
222	Yerel çevrede bulunan işleri değerlendirir.	12
223	Ortaöğretim sonrasında kendisine uygun olacak iş imkânlarını belirler.	12
224	Üretkenliğin toplum açısından önemini fark eder.	12
225	Kişisel çabası ile edinebileceği bilgi, beceri ve birikimlerin başarılı bir iş yaşamı için gereğini açıklar.	12
226	Kısa ve uzun dönemde mesleki hedeflerini belirler.	12
227	Kendi kişilik özelliklerini iş bulma, sürdürme ve geliştirme açısından değerlendirir.	12
228	İş ve meslek yaşamında etik değerlerin önemini fark eder.	12
229	Yöneleceği iş ya da mesleğin iş piyasası, çalışma alanı ve koşullarıyla ilgili bilgi toplar.	12
230	Hayat boyu öğrenme ile meslek hayatı arasındaki ilişkiyi açıklar.	12
231	Çeşitli amaçlar için öz geçmiş yazar.	12
232	İş görüşme tekniklerini açıklar.	12
233	İşverenlerin ve çalışanların hak ve sorumluluklarına ilişkin bilgi toplar.	12
234	Mesleki deneyimin iş bulmada ve iş başarısındaki önemini açıklar.	12
235	Staj yapabileceği yerleri belirler.	12

236	Yükseköğretim programını seçerken “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası”ndan yararlanır.	12
237	Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve kursları değerlendirir.	12
238	Yükseköğretim programlarını ve koşullarını değerlendirir.	12
239	Yükseköğretim programlarını seçerken kendisini gerçekçi değerlendirmenin önemini fark eder.	12
240	Yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini kişisel, sosyal, akademik ve mesleki açılardan kendisine uygunluğuna göre değerlendirir.	12

MEB, (2007).

KAYNAKÇA

- Özel Tefvik Fikret Okulları, **Okul Temelli Sosyal Duygusal Eğitim Programı**
Yayın Nu:11, (2005).
- DOĞAN, Süleyman, **“Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik”, Eğitim Bilimine Giriş**, Editör: Leyla Küçükahmet, Gazi Kitapevi, Ankara, 1997.
- ERKAN, Serdar, **Örnek Grup Rehberliği Etkinlikleri**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2002.
- ERKAN, Serdar, **“Rehberlik Nedir?”**, **İlköğretimde Rehberlik**, Editör: Yıldız Kuzgun, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2003.
- ERKAN, Serdar, **Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Hazırlanması**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2004.
- ERKAN, Serdar, **Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Hazırlanması**, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2006.
- ERKAN, Serdar, **Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Hazırlanması**, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2011.
- GÜVEN, Mehmet, **Okullardaki Rehberlik Hizmetleri İçinde Öğretmenin Yeri ve Önemi**, Çağdaş Eğitim, 19(203), 28-30, 1994.
- GÜVEN, Mehmet, **“Okullarda Rehberlik Servisleri-Hizmetler”, Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, Editör: Alim Kaya, Anı Yayıncılık, Ankara, 2006.
- KEPÇEOĞLU, Muharrem, **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, Özerler Matbaası, Ankara, 1994.
- KUZGUN, Yıldız, **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**, ÖSYM Eğitim Yayınları, Ankara, 1988.
- MEB, **Ortaöğretim Kurumları Sınıf Öğretmenleri İçin 9, 10, ve 11. Sınıf Rehberlik Programı**, Millî Eğitim Basımevi, Ankara, 2000.
- MEB, **Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği**, Resmî Gazete, Tarih: 17.04.2001, Sayı: 23476, s. 2-23.
- MEB, **Orta Öğretim Kurumları Sınıf Öğretmenleri İçin 10. Sınıf Rehberlik Programı Öğretmen El Kitabı**, Ankara, 2002.
- MEB, **Orta Öğretim Kurumları Sınıf Öğretmenleri İçin 11. Sınıf Rehberlik Programı Öğretmen El Kitabı**, Ankara, 2002.
- MEB, **İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı**, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2007.
- ÖZGÜVEN, İbrahim Ethem, **Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, PDREM Yayınları, Ankara, 1999.
- YEŞİLYAPRAK, Binnur, **Eğitimde Rehberlik Hizmetleri**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2003.